

**ασκησεις
αντι φυγης**

πάντως σ' άλλες εποχές
που ήταν κάπως πιο σκληρές

όποιος μόνος του μιλούσε

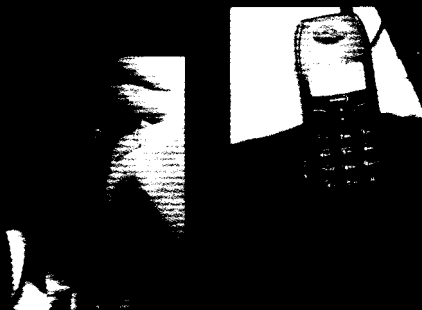

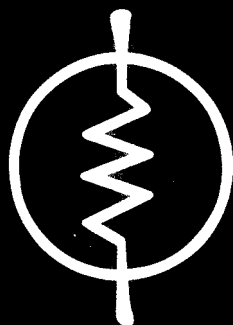
και ζωηρά χειρονομούσε

την υπόλοιπη ζωή του

στο τρελάδικο περνούσε

Έβγαζα τα γυαλιά μου και ο κόσμος γινόταν στρογγυλός και απαλός. Τα κτίρια κάστρα μυστηριώδη, τα αυτοκίνητα δέντρα και σύννεφα. Κι έτρεχα τις ομοιόμορφες διαδρομές μου ανύποπτη και ανήξερη, αόρατη σε μια αόρατη πόλη.

Από τότε που άρχισα να μαθαίνω δεν ξανάβγαλα τα γυαλιά μου. Τα φορούσα κι έψαχνα τους δρόμους για σημάδια. Έμαθα ότι αν ξέρεις τι να πεις και τι να κάνεις, βλέπεις πολλές πόλεις μέσα απ' τους τοίχους της μίας, βλέπεις την ουσία των πραγμάτων πίσω απ' το σχήμα τους, βλέπεις την πόλη να ζει το παρόν, το παρελθόν της και το μέλλον της.

Κι έτσι ανακαλύψαμε σοκάκια στο κέντρο πριν τη φωτιά και δρόμους στα δυτικά σκονισμένους απ' τα εργοστάσια, τραμ να περνάνε κάτω απ' την Καμάρα και πρόσφυγες να έρχονται και να φεύγουν, είδαμε κόσμο πολύ στους δρόμους και τους κακούς να πυροβολάνε, φοιτητικές απεργίες, καπνεργάτες και μαθητικές πορείες. Ακούσαμε την πόλη να μας μιλάει στα ρώσικα, στα τούρκικα, στ' αλβανικά και στα σεφαρδίτικα γι' αυτούς που κουράστηκαν, αυτούς που έφυγαν τρομαγμένοι, γι' αυτούς που έμειναν κι αυτούς που χάθηκαν για πάντα.

Στερεώνω καλά τα γυαλιά μου.

Εγώ θα μείνω.

Λέω να προτιμήσω

τις **ΑΣΚΗΣΕΙΣ**
ΑΝΤΙ
της **ΦΥΓΗΣ**

Ασκήσεις Ανυπακοής

Αντιεξουσιαστική έκδοση
με εξαιρετικά περίεργη
περιοδικότητα
Δεκέμβριος 2001

Τ.Θ. 1604 Τ.Κ 540 06
Θεσσαλονίκη

web :----- www.disobey.net

mail :----- info@disobey.net

τα κτίρια έπεσαν

οι βόμβες έπεσαν

καλοί κακοί

όλοι νεκροί

τα πόδια μας κόπηκαν

όμως το τέλος του κόσμου δεν ήρθε

τώρα βέβαια αν θέλετε μπορούμε να σταματήσουμε να μιλάμε για ο,τιδήποτε άλλο
να επιρρίψουμε ευθύνες

“να γυρίσουμε γι'αυτήν την ημερομηνία. Λάσσο..

να πούμε για τη φονταμενταλιστική Ανατολή

να ετοιμαστούμε για τα χειρότερα

να καταστρέψουμε τα αναλυτικά μας εργαλεία

να τρομοκρατηθούμε όσο γίνεται περισσότερο

και περισσότερο και περισσότερο και περισσότερο

τόσο πολύ που να μην τολμάμε πια να μιλάμε γι'αυτά

και να ξαναρχίσουμε επιτέλους να μιλάμε

για όσα λέγαμε πριν

να γράφουμε ποιήματα

να γεννάμε ανατροπές

να τραγουδάμε σουζέ

να μαθαίνουμε μαθηματικά

να σβήνουμε το φως στο κομοδίνο

ευτυχώς έτσι θα γίνει

ντριμιν/ **σήκω**, θ' αργήσεις στο σχολείο/ σήκω, ντύσου και χτενίσου/ πλύν' τ' αυτιά σου/ πιες το γάλα σου/ τι είναι
αυτά που φόρεσες πάλι/ ρίξε κάτι πάνω σου/ **μη** σέρνεις τα πόδια σου/ προσοχή, στοιχηθείτε/ κάνε το σταυρό σου/ μη
μιλάς στην προσευχή/ μη σμηρώνεστε στους διαδρόμους/ κάτσε φρόνιμα/ μη μιλάς με το διπλανό σου/ Μαρινούδη
στον πίνακα/ Μπαχαράκης στην πύλη/ βγάλτε μια κόλλα χαρτί/ γράψτε μου τον τύπο του νιτρικού καλίου/ τι θέλει
να πει ο ποιητής/ πες μου το πιστεύω/ αναλύστε τους τρόπους με τους οποίους η τεχνολογική ανάπτυξη μπορεί να ωφελήσει
το περιβάλλον/ το τελευταίο θρανίο να περάσει **έξω**/ στον διευθυντή/ τριήμερη αποβολή/ $286+x=2x$ / πες μου τον
αόριστο β' του ίστημι/ ντριμιν/ μην καπνίζετε στις τουαλέτες/ μην πηδάτε απ' τα **κάγκελα**/ μη φιλιέστε, σα δε
ντρέπεστε/ ποιος τη φιλάει αυτή ρε/ σιγά μη τα φτιάξω μ' αυτόν το χοντρό/ άντε ρε μαλάκα κεκέ/ δεν θέλω φυτά στο πόρτυ
μου/ ντριμιν/ **γρήγορα** στις τάξεις σας/ πες μου το θεώρημα Boltzmann/ κάνε κωλοτούμπα/ κάνε πέντε γύρους στο
ηροαύλιο/ την άλλη εβδομάδα δοκιμαστική παρέλαση/ η κυρία Καραμήτρου θα σας κάνει Ολυμπιακό Ιδεώδες/ μη μου
ξανάρθεις χωρίς μοιρογνωμόνιο/ αύριο με τον κηδεμόνα σου/ φάε γρήγορα, θ' αργήσεις στο **φροντιστήριο**/ run-
ran-ran/ κάνε τα μαθήματά σου/ πάλι **μικρότερο βαθμό** απ' την αδελφή σου πήρες/ μη χασομεράς στο δρόμο/
μην κάνεις παρέα μ' αυτούς τους αλήτες/ να είσαι σπίτι πριν τις 11/ ντριμιν/

**Πώς/ να/ φτιάξω/ τον/ εαυτό/ μου/ μέσα/ σε/ τόσες/ προστακτικές/ πώς/ να/ δω/
την/ ομορφιά/ μέσα/ σε/ τόσους/ εξαναγκασμούς/ πώς/ να/ βρω/ το/ ενιαίο/
μέσα/ σε/ τόσα/ κομμάτια/ πώς/ να/ ακουμπήσω/ τη/ δύναμη/ μέσα/ σε/ κάγκελα/
και/ κλουβιά/ πώς/ να/ τρέξω/ τη/ μέρα/ μου/ με/ τη/ μουσική/ της/ Αθλητικής/
Κυριακής/ στο/ μυαλό/ μου/**

Η μονόπλευρη νοηματοδότηση

Μια ριζική αλλαγή που συντελείται αυτή τη στιγμή στο πεδίο της εξουσίας, στο πλαίσιο αυτού που μπορεί να ονομαστεί μεταφορντικός καπιταλισμός, είναι η εξαύλωση της έννοιας του κεφαλαίου. Προϋπόθεση γι' αυτήν την 'εξαύλωση' αποτέλεσε η εκτεταμένη και σε βάθος επανάσταση της πληροφορικής, σε συνδυασμό με τη μετατροπή της επιστήμης σε τεχνική (σε κάποια πεδία τουλάχιστον). Ουσιαστικά, η αποθηκευμένη γνώση είναι αυτή που σήμερα μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για το κέρδος.

“Το πιο πολύτιμο κεφάλαιο είναι ο άνθρωπος”

Ο μεταφορντικός καπιταλισμός ακολουθεί τα λόγια του πατερούλη Στάλιν: «Το πιο πολύτιμο κεφάλαιο είναι ο άνθρωπος». Σκοπός επομένως είναι η παραγωγή ανθρώπινου δυναμικού, ικανού να παράγει γνώση-καινοτόμες ιδέες για δυναμικές επιχειρήσεις, διαρκώς σε ετοιμότητα να το αρπάξουν και να το αξιοποιήσουν (το δυναμικό με τις ιδέες του). Ταυτόχρονα, σ' ένα δεύτερο, μικρο-κοινωνικό επίπεδο, στόχος είναι η εμπέδωση μιας κουλτούρας αυτοαξιοποίησης, μέσω της συσσωρευμένης και επικυρωμένης με πτυχία γνώσης, στο μοναχικό αγώνα της οικονομικής και κοινωνικής ανέλιξης, όπου η αξία ταυτίζεται με το κέρδος, για τη δημιουργία όλο και πιο πολύτιμου (κερδοφόρου) ανθρώπινου δυναμικού. Ο άνθρωπος δεν έχει αξία παρά μόνο αν μπορεί να λειτουργεί ως κεφάλαιο. Πες μου τι ξέρεις, να σου πω πόσο πιάνεις στην πιότσα.

της γνώσης και η εκτροπή της

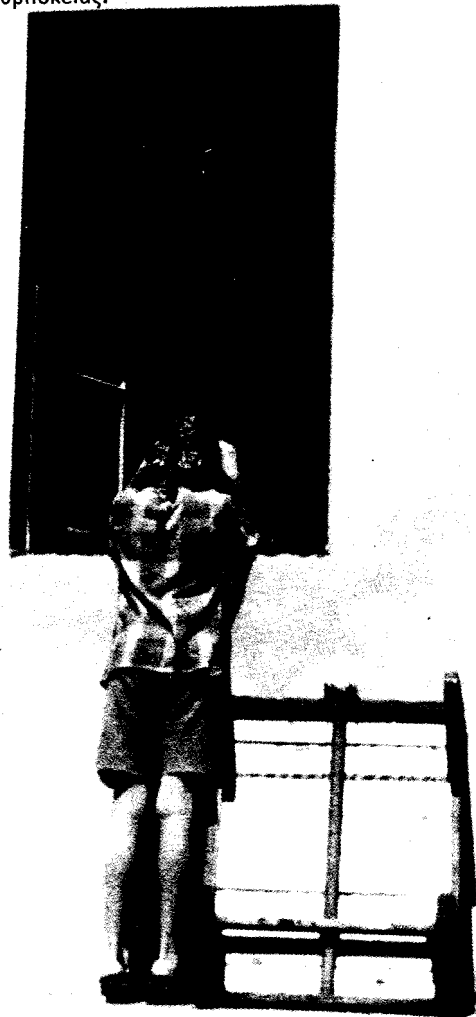
Σ' αυτό το ιδεολογικό πλαίσιο συντελείται μια πολύ σημαντική αλλαγή στην ελληνική πραγματικότητα: οι αλληπάλληλες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις από τη μία εμφανίζονται ως προϋπόθεση για να κινηθούμε προς την 'κοινωνία της γνώσης', προς την κοινωνία που έχει καταστεί όργανο της οικονομίας και αναγκάζει τα μέλη της να διαθέτουν-νοικιάζουν τους εαυτούς τους, ενώ απ' την άλλη εισάγουν στο σχολείο την έννοια της αυτοαξιοποίησης των μαθητών. Η 'κοινωνία της γνώσης' δεν σηματοδοτεί έτσι παρά την εντεινόμενη πνευματική και ηθική χρεωκοπία μιας κοινωνίας στην οποία βασιλεύει το κέρδος, με τη μορφή της αποστειρωμένης επιστήμης που έχει μετατραπεί σε τεχνική.

Η αυτοαξιοποίηση, όπως γίνεται απόπειρα να εμπεδωθεί στο σχολείο, αντιλαμβάνεται την εξέλιξη των μαθητών ως μια διαδικασία ανταγωνισμού και επομένως αμιγώς ατομική. Αυτό το καταφέρνει με διάφορες γνωστές και καθημερινές τακτικές (εξετάσεις, βαθμοθηρία, απουσιολόγια) εδραιώνοντας τελικά την καχυποψία στις σχέσεις των μαθητών. Η εξουσία έτσι καταφέρνει να νοηματοδοτεί τη γνώση μονόπλευρα. Ένα από τα αποτελέσματα αυτής της νοηματοδότησης είναι και η αποστροφή των μαθητών για τη γνώση, χωρίς εισαγωγικά αυτή τη φορά.-

Το σχολείο υπήρξε πάντοτε φορέας της κυρίαρχης

ιδεολογίας, πραγματικότητα που παρακολουθεί τις εμμονές και τις ελλείψεις της. Μαθητές και μαθήτριες υποβάλλονται σε συστηματική προπαγάνδα προκειμένου να ενσωματώσουν τις κυρίαρχες αξίες. Μετά από ανενδοίαστες διαστρεβλώσεις στο μάθημα της Ιστορίας και μισαλλόδοξα παραληρήματα σ' αυτό των θρησκευτικών, εγκλωβιστήκαμε όλοι σ' ένα ασφυκτικό «εμείς», υπαγορευμένο και οριοθετημένο από τις επιταγές του έθνους και της θρησκείας.

Απ' τη στιγμή όμως που αυτά τα ιδεολογήματα άρχισαν να φθίνουν και να επαναπροσδιορίζονται από μια μεταμοντέρνα λογική κονιορτοποίησης που ανάγει την ουσία των πάντων στην πρωταρχική ύλη της οικονομίας, το σχολείο, με τη σειρά του, προσαρμόστηκε στα νέα δεδομένα, χωρίς ποτέ να απεκδυθεί το ρόλο ενός αυταρχικού μηχανισμού κοινωνικοποίησης, με πρωταρχικό σκοπό του να εκπαιδεύσει ανθρώπους που δεν θα προκαλέσουν προβλήματα σ' αυτήν την κοινωνία παρά θα διάγουν τον βίον πειθήνιοι. Μπορεί κάποια στιγμή να μη διδασκόμαστε θρησκευτικά, όχι γιατί ο θεσμός συνειδητοποίησε και αποφάσισε να μας απαλλάξει από το σκοταδισμό, αλλά γιατί ο Ευρωπαίος πολίτης που θα είναι ο αυριανός μαθητής δεν πρέπει να περιχαράκωνεται στα όρια του έθνους του και να ενσωματώνει τις πολιτισμικές μεταβλητές που όριζαν την εθνική του ταυτότητα, όταν αυτό που εξασφαλίζει το μέλλον του είναι οι ξένες επενδύσεις. Το σχολείο λοιπόν παρακολουθεί τις εξελίξεις και εναρμονίζεται μ' αυτές. Και είναι λογικό αυτό, από τη στιγμή που αν κάτι δεν έχει αλλάξει στην εκπαιδευτική πραγματικότητα είναι η πρόσδεσή της στο άρμα της αγοράς. Η γνώση εξαργυρώνεται, κεφαλαιοποιείται, πουλιέται και αγοράζεται με λίγα λόγια, κι αυτό κατατίθεται στα πλαίσια κάθε εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης με τρόπο ρητό και κυνικό - μια που η ζωή μας είναι δύσκολη και μπροστά στο ζοφερό μέλλον που προδιαγράφεται τα προσχήματα κατασκευάζονται για να καταρρεύσουν την ίδια στιγμή.

σκέψη 1

σκέψη 2

σκέψη 3

Γνώση

α. Περιεχόμενο - μήνυμα του πομπού («ιστορία», «λογοτεχνία», «μουσική», «μαθηματικά» όπως εκπέμπονται από το συγγραφέα, το δάσκαλο, το συμμαθητή, το φίλο, τη μαμά, το μπαμπά κλπ κλπ)

β. Διαδικασία μετάδοσης (άμεση, πρόσωπο με πρόσωπο δηλαδή, ή διαμεσολαβημένη, μέσω βιβλίου, οθόνης, συστήματος αναπαραγωγής ήχου/ σχολική ή εξωσχολική/ κλπ κλπ)

γ. Αποτέλεσμα των α, β (ήτοι το μήνυμα όπως λήφθηκε και διαμορφώθηκε από το δέκτη, γιατί ευτυχώς για την ανθρωπότητα και δυστυχώς για κάθε λογής δικτατορίσκους, ο κάθε δέκτης θα αναδομήσει το συγκεκριμένο μήνυμα με βάση τις ανάγκες και τις επιθυμίες του, θα το χρησιμοποιήσει ή θα το παραπετάξει ανάλογα με τις κοινωνικές του εμπειρίες, θα γίνει πομπός με τη σειρά του μεταφέροντας το νέο -αλλοιωμένο;- μήνυμα.)

Αντι-γνώση = (όπως συνηθίζεται)

α'. Ένα άλλο περιεχόμενο μήνυμα στη θέση αυτού που γενικώς "υφίσταται"

β'. Μια άλλη διαδικασία για την μετάδοση αυτής της γνώσης

γ'. Ένα άλλο αποτέλεσμα των α', β'

σκέψη 1

σκέψη 2

σκέψη 3

Μπορεί βέβαια να ισχύει ότι

Αντι- = στη θέση άλλου

(π.χ. αντιπρόεδρος)

αλλά ισχύουν και τα

Αντι- = Αντίθετα

(π.χ. αντίρρηση)

Αντι- = ενάντια

(π.χ. αντίμετρα)

Αντι- = απέναντι

(π.χ. αντίπερα)

Άρα θα μπορούσε

Αντι-γνώση = Γνώση αντίθεση;

= Γνώση εναντίωση;

= Γνώση πέρνα απέναντι;

Τι είναι λοιπόν ακριβώς η αντι-γνώση;

σκέψη 1

σκέψη 2

σκέψη 3

ΑΝΤΙ-ΓΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΟΛΑ ΜΑΖΙ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

ΚΑΙ ΑΚΟΜΗ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΙΠΟΤΕ ΑΠΟ ΟΛΑ ΑΥΤΑ

Διότι απλούστατα, όπως νομίζω αρκετά πειστικά εκτέθηκε ανάμεσά μας, ανάγκη για "άλλον" ορισμό της γνώσης έχει όποιος πιστεύει ότι το νόημά της έχει σήμερα χαθεί δια παντός και ακόμη χειρότερα θεωρεί ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να παλέψει για την επανανοηματοδότησή της, άσε που στο κάτω κάτω μία είναι η γνώση και εδώ είμαστε και θα δούμε και άμα θέλετε ελάτε να με βρείτε μετά από οχτακόσια χρόνια και να δούμε τότε ποιος είχε δίκιο και θα κάνω "ωχ ωχ φάτε την", διότι όπως και πρόσφατα έχουμε θέσει ανάλογο ερώτημα:

ΠΟΙΟΣ ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΙ ΟΧΙ;

Χάνοντας τα λόγια μας

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Όταν πια έχουν φύγει μακριά από σένα τα όσα έγραψες και είπες, θέλεις να λες ότι θα μείνουν όλα ίδια. Η γραφή το εγγυάται. Η προκήρυξη που έγραψες, δυνητικά μένει για πάντα κάπου. Κάπου θα υπάρχει μια υπερμνήμη ζωντανή, ικανή να μασά και να χωνεύει το παραμικρό λογάκι. Ξόρκια, μάγια, συνταγές μαγειρικής και γιατροσόφια δουλεύουν μια χαρά αν πιάσει το κόλληπο της μετατροπής από το στόμα στο χαρτί και από κει στο χέρι. Δεν νομίζω να υπάρχει τίποτα το σκοτεινό σ' αυτή την διαδικασία: σίγουρα δεν γράφεις όπως μιλάς κι επιπλέον δεν μπαίνεις στον κόπο να το κάνεις χωρίς έναν καλό λόγο. Ωστόσο αυτό που κάνει το γραπτό κείμενο «κάπως» είναι αυτή η άκομψη προβολή του στο χρόνο: το γεγονός ότι ακόμη κι αν δεν είσαι σαμάνος ή δεν διαβάζεις τον φρικτό Κοέλιο είσαι αναγκασμένος να ανακατέψεις το μέλλον στο τώρα, έστω κι αν δεν έχεις καμία όρεξη να το κάνεις. Θες δεν θες εσύ, θα το διαβάσεις μετά.

*Είναι αλήθεια πως φαινομενικά
λίγη σχέση μπορεί να έχει το ωροσκόπιο με μια έκθεση
διεθνούς οργανισμού που προσπαθεί να προγνώσει
μια κατάσταση. Η γνώση μέχρι ενός βαθμού
αντικειμενοποιείται και μπορεί μια χαρά να πέσεις μέσα,
ξεκινώντας από απλές ενδείξεις.*

Μου φαίνεται ότι είναι ακριβώς αυτή η απόσταση και το μπλέξιμο που κάνουν πάντα γοητευτικά τα κείμενα που έχουν να κάνουν με το μέλλον: προφητείες, ιατρικά διαγνωστικά εγχειρίδια, ωροσκόπια, μυστικά πρωτόκολλα, σενάρια για το μέλλον.

Πέρα όμως από τις όποιες διαφορές, αυτό που πρέπει να μένει σταθερό είναι η αναπόφευκτη παρασίτηση του πόθου στην κατά τα άλλα αντικειμενική διαδικασία της επαγωγής.

ΣΠΟΥΔΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΣ

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) ανήκει στην συνομοταξία των ψυχροπολεμικών σχημάτων διεθνούς γραφειοκρατικής συνεργασίας. Φτωχοδιάβολοι ερευνητές, ακριβές δεξιώσεις, συσώρευση «πληροφοριών», διαπραγματευτικοί τσαμπουκάδες σε δανειολήπτριες τριτοκοσμικές χώρες και, πάνω απ' όλα, σχεδιασμοί και σενάρια για το

μέλλον. Ο ΟΟΣΑ, από την ίδρυση του κιόλας, κατ'ήθειε ένα σημαντικό μέρος της δραστηριότητας και της επιρροής του στον έλεγχο και την ενεργή παρέμβαση στα εκπαιδευτικά συστήματα ανά τον πλανήτη, περιορίζοντας δραστικά τον ορίζοντα των εκπαιδευτικών ζητημάτων στα στενά όρια της κατάρτισης του εργατικού δυναμικού, ως τρόπος διασφάλισης βελτιωμένων οικονομικών δεικτών.

*Το περίεργο ωστόσο με τις
προτάσεις των ερευνητών του ΟΟΣΑ
συνίσταται στην
παροιμιώδη αστοχία' τους παρά
την αλμυρή τιμή των παρεχόμενων
υπηρεσιών.*

Θα μπορούσε κανείς να μιλήσει για σκοτεινούς κύκλους που απεργάζονται σενάρια, κλειστά κέντρα αποφάσεων κτλ, αλλ'α καλύτερα να περιορίσουμε τις σκέψεις μας στο το ζήτημα της σημασίας, αποφεύγοντας το συνωμοσιολόγιο ΦΟΛΚΛΟΡ.

Αρχές Απρίλη του 2001, διοργανώνεται στο Παρίσι η σύναξη των υπουργών παιδείας των κρατών-μελών του οργανισμού. Πρόκειται για ένα περίπου ανά διετία παζάρι εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων και ανταλλαγής «εκπαιδευτικών προϊόντων». Η κάθε κρατική αποστολή σέρνει μαζί της κι έναν συρφετό επιχειρηματιών του τομέα, και οι καλές δουλειές κλείνονται υπό το βλέμμα πάσης φύσεως εμπειρογνομόνων. Η κορυφαία στιγμή του πανηγυριού είναι αφιερωμένη πάντα στη δημοσιοποίηση των συμπερασμάτων της Ανάλυσης Εκπαιδευτικών Πολιτικών.

Το συγκεκριμένο πόνημα (ένας σχετικά ογκώδης τόμος) παρουσιάζει στην εξέλιξη του τα ίδια πάνω-κάτω χαρακτηριστικά με ένα περιοδικό μόδας. Στην αρχή απευθυνόταν στους επαγγελματίες του χώρου, πριν καταλήξει σταδιακά σε περιοδικό γοητείας ανοιχτό στους πόθους του καθένα.

Πέντε κεφάλαια, και το ενδιαφέρον στο τέλος: «ποιο το μέλλον για τα σχολεία μας;» αναρωτιούνται οι συντάκτες, ξέροντας πως το μέλλον έχει μια σίγουρη θέση στις τελευταίες σελίδες, ίδιο ωροσκόπιο. Από δω και πέρα αρχίζει η μαγεία. Έξι σενάρια ($12:2=6$) οργανωμένα σ' ένα συνεχές, μα διακριτό σχήμα, για να διαλέξεις. Από τη Σκύλα μέχρι τη Χάρυβδη, όλα βρίσκονται εδώ, το καθένα με τις εκτιμήσεις και τις πιθανότητες του:

Η περιπέτεια των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων [1972-1986 (=Δικτατορία συνταγματαρχών, δεύτερη οκταετία Καραμανλή, κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ)] καθώς και η καταργημένη πλέον μεταρρύθμιση Αρσένι αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα. Και στις δύο περιπτώσεις πρόκειται για πραγμάτωση, στο πλαίσιο του εφικτού, προτάσεων του γραφείου εκπαιδευτικών καινοτομιών του ΟΟΣΑ.

1 Το «συντηρητικό Ι»

Το σχολείο μένει όπως είναι. Το κράτος κρατά το πάνω χέρι. Η τεχνολογία δεν φέρνει μεγάλες αλλαγές και η εκπαίδευση, γενικά, κρίνεται όλο και περισσότερο απαραίτητη, αν και ανεπαρκής. Οι επιδόσεις πέφτουν κάτω από το βάρος της παγκοσμιοποίησης.

2 Το «συντηρητικό ΙΙ»

Τα ίδια με το 1, αλλά εδώ το κράτος καλεί την ιδιωτική πρωτοβουλία για να ξελασπώσει.

3 Το «αισιόδοξο Ι»

Το σχολείο τα πάει περίφημα! Διαθέτει τα πάντα από άποψη πόρων και είναι δημόσιο.

4 Το «αισιόδοξο ΙΙ»

Ακόμη καλύτερα! Το σχολείο αποτελεί πλέον τον εγγυητή της κοινωνικής συνοχής και εγγυάται κατά τρόπο αποτελεσματικό την αντιστάθμιση των κοινωνικών διαφορών.

5 Το «ψαγμένο Ι»

Ξαφνικά αντιλαμβανόμαστε ότι οι κοινωνίες είναι δικτυακές και ατομιστικά συγκροτημένες. Αναλαμβάνει η ιδιωτική πρωτοβουλία να καλωδιώσει τα πάντα. Πνεύμα αποσχολειοποίησης. Κάποια σχολεία παραμένουν για τους αποκλεισμένους της ψηφιακής τεχνολογίας, αλλά μην περιμένετε θαύματα.

6 Το «ψαγμένο ΙΙ»

Η δικτυακή κοινωνία ιδιωτικοποιείται μια χαρά. Ιδιώτες χειριστές του συστήματος αναλαμβάνουν τον ρόλο των εκπαιδευτικών. Εκπαίδευση από απόσταση ως κυρίαρχη μέθοδος.

⬇ : Μάλλον απίθανο

➡ : Έτσι και έτσι...

⬅ : Αρκετά πιθανό

Μια πρώτη παρατήρηση αφορά χωρίς αμφιβολία τη γενικολογία της σεναριακής γραφής: χίλιοι καλοί χωράνε! Ο καθείς θα βρει χωρίς δυσκολία ό,τι του ταιριάζει καλύτερα, αν και τα πιο ψαγμένα μοντέλα προωθούνται διακριτικά σε βάρος των κλασικών. Ύστερα μπορεί ασφαλώς κανείς να συμφωνήσει στο ότι είναι ένα κείμενο φριχτό από κάθε άποψη: είναι κοινωνικά άδικο, προτείνει την παράδοση της εκπαίδευσης στα χέρια των ιδιωτών και περιγράφει την κοινωνία ως συνονθύλευμα ιδιωτικών συμφερόντων προς άμεση ικανοποίηση, αλλά ακόμη καλύτερα, είναι εκτός θέματος! Όσο και να ψάξουμε, δεν θα βρούμε καμία σοβαρή προσπάθεια αποτίμησης της σχολικής φοίτησης ως

*Οι μαθητές κατά ΟΟΣΑ
μπορεί να σχηματίζουν δίκτυα, να πωλούνται και να
αγοράζονται, να παίρνουν πτυχία
ή να αποκλείονται, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μαθαίνουν
οτιδήποτε, σαν νομοτάγεις πρωτόπλαστοι δεν γεύονται ποτέ τον
απαγορευμένο καρπό του δέντρου της γνώσης.*

Σίγουρα ο θεσμός υφίσταται, αλλά σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει: τα σενάρια αφορούν ένα «σχολείο» συμβολικό μέχρι τελικού κατασπαράγμου του σημαινόμενου. Λέω «σχολείο» με τον ίδιο τρόπο που λέω «ένι-μένι-ντουντουμένι» η «ταρατατζούμ»! Ποιο το νόημα;

Με το ζήτημα του νοήματος μάλλον αργήσαμε να ασχοληθούμε... Βασικό στοιχείο των ψαγμένων σεναρίων η «αποσχολειοποίηση». Ποια αφελής ρητορική προμήθευσε αυτό τον όρο και πώς συνέβη αυτό... Σίγουρα δεν πρόκειται για έμπνευση των υπαλλήλων του ΟΟΣΑ, όπως επίσης σίγουρα πρέπει κάτι να μας θυμίζει, αφού εδώ και δεκαετίες συνιστά σταθερή εννοιολογική αναφορά της όποιας πρότασης για μια «ελευθεριακή» εκπαίδευση. Από κει και πέρα, κάθε αντίρρηση είναι δεκτή: κανείς «ελευθεριακός»² δεν μίλησε ασφαλώς για ατομιστικά, ιδιωτικοποιημένα δίκτυα, ούτε για κοινωνία της αγοράς και ιδιώτες χειριστές, ωστόσο το δημόσιο σχολείο κρίθηκε κατά τρόπο άμεσο και κατηγορηματικό «μη επανοικειοποιήσιμο», κερδίζοντας στο παιχνίδι του αποτροπιασμού ακόμη κι αυτήν την τρομερή έννοια της «αλυσίδας παραγωγής».

Θα δώσουμε κάποια στιγμή μια απάντηση θετική, χωρίς να συσσωρεύουμε τα αντι- μπροστά από κάθε ουσιαστικό που απαντούμε στο δρόμο μας;

Η περίπτωση του κειμένου του ΟΟΣΑ έχει τελικά την αξία της ως διδακτικό παράδειγμα οικειοποίησης και διαστρέβλωσης μιας κούφιας γαληνικής ρητορικής φτιαγμένης για δωρεάν εσωτερική χρήση. Και το χειρότερο είναι ότι κανείς δεν ξέρει πόσοι «σύντροφοι» θα τρέξουν αύριο να συστρατευθούν στα «μη-σχολεία-αντι-σχολεία» του ΟΟΣΑ επαναλαμβάνοντας το ίδιο ιστορικό λάθος των σοσιαλδημοκρατών συναδέλφων τους, που βιάστηκαν να αναγνωρίσουν το «ενιαίο σχολείο» των ονείρων τους στα σχολεία ΣΟΥΠΕΡΜΑΡΚΕΤ του τύπου «πολυκλαδικά λύκεια».

ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΣ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΜΑΣ:

Τελικά τα όρια είναι λεπτά, μια δίνεις και τα ξεπερνάς για τα καλά. Έχουμε πραγματικά κάτι κοινό με τους εμπειρογνώμονες του ΟΟΣΑ: τον άγριο, σχεδόν πρωτόγονο πραγματισμό που μας δέρνει. Λες και κατεβάζουμε διακόπτες όταν φτάνουμε να μιλήσουμε για πράγματα που ξεπερνούν το εδώ και τώρα. Η προβολή στο μέλλον πάλλι προϋποθέτει το γνήσιο πόθο για κάτι κι όχι για το υποκατάστατο του, όχι για κάτι που το αντι-καθιστά, αλλά γι' αυτό που έτσι καθίσταται, που μένει εδώ δηλαδή και δεν φεύγει με τίποτα. Και μιλάμε και γράφουμε, ιδίως για το μέλλον. Συζητάμε και ανταλλάζουμε. Μοιραζόμαστε. Μαθαίνουμε. Αυτό δεν είναι κανενός είδους «αντι-γνώση», δεν έχουμε την πλάτη στον τοίχο για να 'χουμε ανάγκη τα αντι- . Αυτό είναι γνώση και είναι όλη δική μας.

² Το «κανείς» στην προκειμένη περίπτωση χρησιμοποιείται κατά τρόπο περιληπτικό και συνάμα εξορκιστικό-εξαγνιστικό. Μια χαρά, έναν καιρό όχι μακρινό, ελευθεριακοί και νεοφιλελεύθεροι «αποσχολειοποιητές» αναφέρονταν στις ίδιες μεθόδους και -σπανιότερα είναι αλήθεια- στα ίδια κείμενα.

*Παίζοντας την κολοκυδιά («βάση»
«εποικοδομημα»;
συνεχίζουμε να ενδιαφερόμαστε για
την θορυβώδη πληθώρα απαντήσεων
(να το κάψουμε, να το αλλάξουμε,
να το ξεχάσουμε)
όχι όμως και για την θορυβωδέστερη
απουσία ερωτήσεων.
Τελικά εμείς σε τι απαντάμε;
Πώς εννοούμε τη «γνώση», το
«μάθαίνω», το «σχολείο»;*

Η γνώση είναι άπειρη, μη κατακτήσιμη στο σύνολό της, αφού περιγράφει, περικλείει, το κάθε αντικείμενο (γνωστικό τομέα), το άθροισμα των αντικειμένων, τις μεταξύ τους μη προβλέψιμες αλληλεπιδράσεις, κι όλα αυτά με γνώμονα και σε συνδυασμό με την ανθρώπινη νόηση και φαντασία, τους κατεξοχήν απρόβλεπτους παράγοντες, η γνώση είναι επομένως κίνητρο και στόχος, είναι το όνειρο, κοντινό και άπιαστο, κοντινό γιατί η γνώση είναι παντού, αλλά άπιαστο, γιατί όσο γνωρίζεις τόσο αντιλαμβάνεσαι το μέγεθος του εγχειρήματος, αφού η γνώση περιλαμβάνει τη μη-γνώση, την αβεβαιότητα, την ανασφάλεια, το διαρκή αυτοέλεγχο, η γνώση είναι διαδικασία, που αντιστοιχεί στην παραδοσιακή γνώση, συχνά άγραφη, και στην επιστήμη, τη γνώση που περιβλήθηκε το κύρος του αντικειμενικού βάσει της ύπαρξης γενικών προϋποθέσεων της εγκυρότητάς της, που δεν αξιώνει γενικευμένη παραδοχή, αποτελεί όμως βήμα στη διαδικασία, και περικλείει έτσι την αρχή του τέλους της, γιατί η επιστημονική γνώση είναι ανατρέψιμη, είναι από τη φύση της χρονικά πεπερασμένη, αφού η διαδικασία θα δημιουργήσει και θα εμπνεύσει σεβασμό για το νέο «αντικειμενικό», πρόσκαιρο κι αυτό, το οποίο περιέχει κι αυτό την κατακραυγή, την κατάρρευση και την επανόρθωσή του, και ούτω καθεξής, η ιστορία δεν τελειώνει, γι αυτό η γνώση είναι η συνέχεια, είναι το καθρέφτισμα της ζωής της ίδιας, αφού χωράει κι αυτά που γεννούν την επιστήμη χωρίς να έχουν θέση σ' αυτήν, τη συγκίνηση, τη μη ταξινομήσιμη έκφραση, και τελικά η γνώση είναι δύναμη, γιατί η γνώση είναι δυσπιστία, κι επομένως το κάθε αποκτημένο μικροσκοπικό κομμάτι της είναι η απόλυτη συνειδητοποίηση, η ουσία, η αρχή και το τέλος.

η πνευματική ιδιοκτησία είναι
η πιο εμετική διάσταση της ιδιοκτησίας

είναι η ιδιοκτησία
της δημιουργικότητας, της έμπνευσης, της χαράς,
η ιδιοκτησία κάθε έκφανσης της ανθρώπινης ύπαρξης

η πνευματική ιδιοκτησία μας θυμίζει πως ό,τι μέχρι χτες
δεν μπορούσε να πουληθεί, σήμερα μπορεί να το ξανασκεφτεί

κάτι ξέραν οι παλιοί όταν λέγανε

ΑΓΑΘΑ COPIES ΚΤΩΝΤΑΙ

Μικρό λεξικό οικονομίας

(ενίοτε πολιτικής)

Τι ήες βρε γιόκα μου

Ποια η χρησιμότητα ενός λεξικού βασικών οικονομικών όρων πέρα από την απαρίθμηση μιας σειράς βαρετών λέξεων (επιτόκιο, πληθωρισμός, ακαθάριστο εθνικό προϊόν) που επαναλαμβάνονται στα χρωματιστά ένθετα των εφημερίδων;

Αναμφισβήτητα ολοένα και περισσότεροι ανησυχούν για την αυξανόμενη δύναμη των πολυεθνικών, τις ανισότητες μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, την παγκοσμιοποίηση. Άλλοι πάλι τρελαίνονται με τους θεσμικούς επενδυτές, τα limit-up και τα blue chips. Τέλος κάποιοι συζητούν ατέρμονα για τον πληθωρισμό, την ανεργία, το δημόσιο έλλειμμα. Σε μένα όλα αυτά προκαλούν πονοκέφαλο.

Ο πονοκέφαλος όμως δεν απομακρύνεται με άρνηση συμμετοχής ακόμα και για όσους η οικονομία της αγοράς στην καπιταλιστική κοινωνία προκαλεί απέχθεια. Δυστυχώς, τα πάντα κινούνται γύρω από οικονομικές έννοιες που, σκόπιμα μερικές φορές, παρουσιάζονται ως εξαιρετικά πολύπλοκες ώστε να διευκολυνθεί η νομιμοποίηση τους ως «δουλειά των ειδικών».

Και το λεξικό;

Η γνώση βασικών πολιτικοοικονομικών όρων κατ'αρχήν διευκολύνει την κριτική και αποτελεί το πρώτο αντίδοτο σε brainstorm επιθέσεις περήφανων οικονομολόγων. Αλλάστε οι διεκδικήσεις μας παραμένουν ανοιχτές, από τον αρχικό εξανθρωπισμό μέχρι την τελική αλλαγή του καπιταλιστικού οικονομικού συστήματος.

Τότε μονάχα ο πονοκέφαλος θα αρχίσει να απομακρύνεται.

αγαθό, το: Κάθε προϊόν που ικανοποιεί ανθρώπινη ανάγκη. Οτιδήποτε παράγεται και προσφέρεται προς κατανάλωση.

Α.Ε. : Η ανώνυμη είναι εμπορική εταιρία που βασίζεται σε ορισμένο κεφάλαιο το οποίο διαιρείται σε ίσα ποσοστά, τις μετοχές.

Α.Ε.Π.: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν είναι η συνολική αξία σε χρηματικές μονάδες όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγει μια οικονομία σε μια ορισμένη χρονική περίοδο, ανεξαρτήτως αν οι ιδιοκτήτες των συντελεστών είναι κάτοικοι άλλης χώρας.

αξία, η: 1. Ο βαθμός στον οποίο κάποιος/κάτι είναι σημαντικός, χρήσιμος.
2. Η διάρκεια ενός μουσικού φθόγγου.

ΑΑ

Οι μετοχές είναι μεταβιβάσιμες, αυτοτελείς και απρόσωπες, και δεν συνεπάγονται ευθύνη των μετόχων για τις εταιρικές υποχρεώσεις (φοβερή μαγκιά). Η Α.Ε. είναι το απόλυτο εργαλείο της σύγχρονης κεφαλαιοκρατίας.

Οι δείκτες του Α.Ε.Π. χρησιμοποιούνται απλουστευτικά ως καθρέφτης της πορείας της οικονομίας μιας χώρας. Ας σημειώσουμε ότι το Α.Ε.Π. εκφρασμένο κατά κεφαλή ανεβαίνει στη Ν. Αφρική όταν πεθαίνουν μερικές εκατοντάδες από AIDS ή στη Βραζιλία όταν αποψιλώνονται τα δάση του Αμαζονίου.

Σύμφωνα με την εργασιακή θεωρία της αξίας του Marx, όλα τα αγαθά θα πρέπει να πωλούνται στην κοινωνικά αναγκαία τιμή κόστους της εργασίας. Με άλλα λόγια, ολόκληρο το Α.Ε.Π. (βλ. λήμμα) πρέπει να ανήκει στην εργασία, τίποτα στην ιδιοκτησία.

Η αγωνιώδης προσπάθεια να οριστεί με κάποιο αντικειμενικό τρόπο το τι έχει αξία, από προσοδευτικούς ή συντηρητικούς κύκλους, δεν είναι τίποτε άλλο από την απόπειρα να κατασκευαστεί ένας αντικειμενικός κώδικας για το τι είναι χρήσιμο. Γιατί κάτι έχει αξία ανάλογα με το βαθμό χρησιμότητάς του. Έτσι, κάθε κοινωνία δημιουργεί τις δικές της αξίες ανάλογα με τις συνθήκες, ενώ παράλληλα, κάθε άτομο εκδηλώνει διαφορετικές υποκειμενικές προτιμήσεις. Το παράδοξο της αξίας, όπως λέει κι ο Adam Smith, είναι ότι αγαθά σημαντικά για την ευημερία του ανθρώπου πωλούνται στην αγορά σε μικρότερη τιμή από άλλα, λιγότερο σημαντικά, αγαθά.

Πώς συμβαίνει το νερό, που είναι τόσο χρήσιμο ώστε να είναι αδύνατη η ζωή χωρίς αυτό, να έχει μια τόσο χαμηλή τιμή, ενώ ο χρυσός (διαμάντια λέει ο Adam αλλά αντικαθιστούμε λόγω επικαιρότητας), ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ, να έχει μια τόσο υψηλή τιμή;

Η αξία χρήσεως ενός αγαθού, δηλαδή η συνολική του συμβολή στην οικονομική ευημερία, δεν είναι το ίδιο πράγμα με την ανταλλακτική αξία, δηλαδή τη συνολική χρηματική αξία που εισπράττεται από την πώληση του αγαθού.

ανάπτυξη, η: Η διαχρονική αύξηση του όγκου της παραγωγής, έτσι ώστε σε κάθε συμμετέχον μέλος της να αντιστοιχούν συνεχώς περισσότερα προϊόντα.

Αυτιάς Γ. : Συμπαθής δημοσιογράφος του ANT1.

Blue chips: Μετοχές εταιρειών μεγάλης κεφαλαιοποίησης (τα λεγόμενα «βαριά χαρτιά»).

Δ.Ν.Τ. (I.M.F.): Διεθνής οργανισμός που δημιουργήθηκε το 1946 για την προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας και την οικονομική σταθερότητα.

Ε.Λ.Δ.Ε: Εταιρία Λήψης Διαβίβασης Εντολών

επιτόκιο, το: ο τόκος που αποφέρει το κεφάλαιο εκατό δραχμών για ορισμένο χρονικό διάστημα

Ο ορισμός αυτός αποτελεί παράδειγμα της συχνής σύγχυσης μεταξύ των όρων αύξηση και ανάπτυξη. Αύξηση (ή μεγέθυνση) μιας οικονομίας σημαίνει ποσοτική αύξηση των φυσικών διαστάσεών της, ενώ η ανάπτυξη περιλαμβάνει μία ποιοτική βελτίωση στη δομή και το σχεδιασμό, που μπορεί να οφείλεται σε τεχνική πρόοδο ή σε αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών.

Συνεπώς, μια οικονομία μπορεί να αναπτύσσεται χωρίς να μεγεθύνεται.

Παραθέτονται τρεις έννοιες της ανάπτυξης: η κρατούσα οικονομική ανάπτυξη, η οποία ορίζεται με βάση το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., η σύγχρονη, επίσης κρατούσα έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία περικλείει περιβαλλοντικούς προβληματισμούς με σκοπό τη μακροχρόνια οικονομική ανάπτυξη και η βιώσιμη ανθρώπινη ανάπτυξη η οποία εμπεριέχει προβληματισμούς δημοκρατίας, οικολογίας, ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Του αρέσουν οι οικονομικές ειδήσεις και ο Γ. Νταλάρας (βλ. λήμμα).

Χαρακτηρίζονται από μακροχρόνια σταθερότητα αλλά μικρά περιθώρια κέρδους. Το φετίχ κάθε "σοβαρού" επενδυτή.

Χρησιμοποιήθηκε ως πιστωτικός οργανισμός, δανειζοντας σε κράτη μεγάλα ποσά με εξωφρενικά επιτόκια. Με τον τρόπο αυτό αναδείχθηκε στον κύριο υπεύθυνο για το χρέος του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Έμποροι Λησταί Δόλιοι Επενδυταί. Είναι για το χρηματιστήριο ό,τι το προποζιδικό για το στοίχημα. Ο απαραίτητος μεσάζοντας.

Το μεγάλο κόλπο! Γιατί πρέπει να θεωρούμε δεδομένο, αναφαίρετο δικαίωμα ενός απρόσωπου οργανισμού όπως η τράπεζα, να δανείζει με μεγαλύτερο επιτόκιο από ότι δανείζεται (επιτόκιο καταθέσεων); Σου έχει περάσει ποτέ από το μυαλό ότι αν αποσύραμε έστω και για μια μέρα τα λεφτά από τις τράπεζες θα κατέρρεε όλο το, κατά τα άλλα πανίσχυρο, τραπεζικό σύστημα; Πέρα από όλα τα άλλα μια τράπεζα μπορεί να είναι εξίσου δολοφονική για το περιβάλλον όσο και οι πετρελαϊκές εταιρίες, απλώς δίνοντας δάνεια με εξαιρετικούς συνήθως όρους σε εταιρίες που προχωρούν σε καταστροφικές για το περιβάλλον επενδύσεις.

Να δεις πώς τη λένε αυτή τη μεγάλη τράπεζα του κόσμου; World Bank;

G8: Άτυπη ομαδοποίηση από 8 αναπτυγμένα κράτη: Γαλλία, Γερμανία, Η.Π.Α., Ην. Βασίλειο, Ιαπωνία, Ιταλία, Καναδά και Ρωσία (για να μην κλαίει) για το συντονισμό της πολιτικής δράσης σε παγκόσμια θέματα.

Αποτελεί μάλλον την πιο κατάπτυστη μορφή του δικαίου του ισχυρού: δεν προβλέπεται από το διεθνές δίκαιο, δεν νομιμοποιείται από πουθενά, αλλά για κάποιο περίεργο λόγο οι ετυμηγορίες του γκρουπ γίνονται δεκτές σαν νέα ευαγγέλια.

ισοτιμία συναλλαγματική, η :

Το ποσό του νομίσματος μιας χώρας που πρέπει να πληρωθεί για μια μονάδα του νομίσματος μιας άλλης χώρας.

Το εμπόριο χρημάτων, ή αλλιώς το εμπόριο του εμπορίου. Μα τι ιδέα κι αυτή, να πουλάς χρήματα!

καπιταλισμός, ο : Το οικονομικό σύστημα στο οποίο τα μέσα παραγωγής, γη και κεφάλαιο ανήκουν σε πρόσωπα, φυσικά ή νομικά.

Για να μη λέμε πολλά - πολλά, όπως αναφέρεται και στο www.gatt.org, το πρόβλημα με τον καπιταλισμό είναι ότι δεν έχει δημόσια υποστήριξη (μπα!).

κατά κεφαλήν εισόδημα, το : Το άθροισμα των αμοιβών που εισπράττει σε μία χρονική περίοδο το κάθε άτομο από τη χρησιμοποίηση των παραγωγικών συντελεστών που κατέχει.

κεμεντζές, ο : έγχορδο μουσικό όργανο διαδεδομένο στον Πόντο και στην Καπαδοκία.

Η χρησιμοποίηση του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος από διεθνείς οργανισμούς δεν εμπεριέχει την κατανομή του συνολικού εισοδήματος ανάμεσα στους πολίτες μιας χώρας. Δηλαδή παίρνουμε τηλέφωνο τον Gates και του λέμε *ρε Bill σου 'χω εδώ μια υπηκοότητα της Γκαμπόν κελεπούρι*. Ο Bill θα κουνήσει συγκαταβατικά το κεφάλι κατανοώντας τα πλεονεκτήματα του φορολογικού παραδείσου και οι κάτοικοι της Γκαμπόν θα δουν το μέσο κατά κεφαλήν τους εισόδημα (που πλέον συμπεριλαμβάνει τα φράγκα του Bill) να εκτοξεύεται στις λίστες των διεθνών οργανισμών.

κέρδος, το : 1. Για κάθε χρονική περίοδο το κέρδος μιας επιχείρησης είναι η θετική διαφορά των συνολικών εσόδων και εξόδων. 2. Το χρηματικό ποσό που αποκτά κανείς επιπλέον της αρχικής του επένδυσης. 3. Κάθε τι που αποκτά κανείς επιπλέον σε σχέση με ό,τι έδωσε. 4. Κάθε τι ωφέλιμο, κάθε χρήσιμο γεγονός, εμπειρία κλπ. 5. Ημερήσια οικονομική εφημερίδα.

Στα πλαίσια της μαρξιστικής οικονομικής θεωρίας, οι επικριτές του κέρδους αναρωτιούνται αν αυτό είναι αναγκαίο. Ισχυρίζονται ότι από τη στιγμή που το έδαφος και τα κεφαλαιουχικά αγαθά υπάρχουν από μόνα τους δεν υπάρχει λόγος να κερδίζει κανείς από την κατοχή τους. Προτείνουν το εισόδημα αυτό να πηγαίνει στο κράτος και να διανέμεται μετά στους εργαζόμενους με τη μορφή μεταβιβαστικών πληρωμών ή δημόσιων αγαθών.

Σήμερα το κέρδος έχει αναχθεί σε απαραίτητη συνθήκη δημιουργίας πρωτοβουλιών για οποιαδήποτε σχέση. Και όχι τυχαία, έχει λάβει καθαρά οικονομική διάσταση.

κεφάλαιο, το : 1. Το απόθεμα πόρων που μπορούν να αξιοποιηθούν για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. 2. Το πιο γνωστό έργο του Κ. Μαρξ, στο οποίο περιγράφεται η λειτουργία των μηχανισμών παραγωγής και διανομής του πλούτου και η εξέλιξη των οικονομικών θεσμών.

κράτος, το : Ενότητα ανθρώπων εγκατεστημένη σε οριοθετημένη εδαφική έκταση και οργανωμένη πολιτικά σε πρόσωπο δημοσίου δικαίου για την άσκηση εξουσίας.

Limit up & down, το : Το ανώτατο και κατώτατο όριο διακύμανσης του γενικού δείκτη των μετοχών μέσα σε μια συνεδρίαση του χρηματιστηρίου. Στη Σοφοκλέους είναι 12%.

Μονοπώλιο, το : Τα δύο βασικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την ύπαρξη μονοπωλίου είναι: α) μια μόνο επιχείρηση να παράγει και να προσφέρει το προϊόν και β) έλλειψη άλλων προϊόντων που καλύπτουν την ίδια ανάγκη εξίσου ικανοποιητικά.

Νταλάρας Γ., ο : Πολυβραβευμένος έλληνας τραγουδιστής. Εχθρός των νόμων της αγοράς, δεν αμοίβεται και τραγουδά μόνο σε φιλανθρωπικές συναυλίες.

Ο συντελεστής κεφάλαιο περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία για την παραγωγή άλλων προϊόντων.

Ο ρόλος του κράτους είναι η επίτευξη και διατήρηση οικονομικής ευημερίας και κοινωνικής ισορροπίας, έτσι ώστε να μην υπάρχουν ή να ελαχιστοποιούνται οι δυνάμεις που θα μπορούσαν να ανατρέψουν το κοινωνικοπολιτικό καθεστώς που αυτό εκφράζει.

"Το κράτος είμαι εγώ": Λουδοβίκος 14^{ος}

"Το κράτος είναι ο μόνος τρομοκράτης": σύνθημα που απαντάται συχνά σε τοίχους.

"Το κράτος είστε εσείς": Κ. Μητσοτάκης απευθυνόμενος στην ελληνική αστυνομία.

"Δεν είμαστε κράτος εμείς": ατάκα αγανακτισμένου πολίτη για την έλλειψη οργάνωσης στο Δημόσιο.

Η ματαιοδοξία και η ταυτόχρονη παράνοια του να εξαρτάται η χαρά σου από ένα δείκτη άυλων μετοχών που αδυνατείς ουσιαστικά να επηρεάσεις. Η αποθέωση του μύθου της οικονομίας ως εξάρτησης και σκλαβιάς.

Ο κώλυθος του μονοπωλίου είναι ο έλεγχος της διαμόρφωσης των τιμών. Ο καπιταλισμός στις μέρες μας απεχθάνεται τα μονοπώλια όσο τίποτε άλλο (βλ. δίκη Microsoft) γιατί είναι αντίθετα με την «αξία» του ανταγωνισμού. Ένας μηχανισμός εξαπάτησης είναι πολύ πιο αποτελεσματικός όταν βρίσκεται ταυτόχρονα παντού και πουθενά, παρά όταν έχει τη μορφή αυτοκρατορίας.

Αρέσει στον Γ. Αυτιά και στον Χρ. Μεσημερλή.

ολιγοπώλιο, το : Μορφή ατελούς ανταγωνισμού στην οποία προσφέρουν και παράγουν κάποιο αγαθό περισσότερες από δύο, αλλά λίγες επιχειρήσεις. Όταν λέμε λίγες, εννοούμε τόσες ώστε να υπάρχει σοβαρή αλληλεξάρτηση μεταξύ τους και καθεμία, όταν παίρνει μια απόφαση, να λαμβάνει υπόψη τις αντιδράσεις των άλλων.

παγκοσμιοποίηση, η : 1. Η τάση για τη συγκρότηση μιας παγκόσμιας, ενιαίας οικονομικής και πολιτικής επικράτειας. 2. Η δημιουργία μιας παγκόσμιας οικονομικής ζώνης, μιας παγκόσμιας αγοράς.

παρεμβατισμός, ο : Οποιοσδήποτε κρατικός μηχανισμός ή πρακτική που άμεσα ή έμμεσα εμποδίζει την είσοδο εισαγομένων προϊόντων σε μία χώρα, κάνοντας διακρίσεις κατά των προϊόντων αυτών (δηλαδή δεν εφαρμόζεται στην εγχώρια παραγωγή).

Παραδείγματα ολιγοπωλιακής δομής σήμερα αποτελούν οι πετρελαϊκές εταιρείες και οι εταιρείες υψηλής τεχνολογίας.

Ο όρος συνδέθηκε με την λαίλαπα της εξάπλωσης των πολυεθνικών και θεσμικά σύμβολά του έγιναν ιδιαίτερα οι Π.Ο.Ε., Δ.Ν.Τ. και G8. Οι αποφάσεις των ισχυρών οδήγησαν στην δημιουργία ενός παγκόσμιου κινήματος αντίστασης (από τους 80000 διαδηλωτές του Σιατλ στους 300000 της Γένοβας, μέσω Κεμπέκ και Πράγας).

Μορφές παρεμβατισμού είναι οι δασμοί, οι ποσοστώσεις στις εισαγωγές, οι επιδοτήσεις στην εγχώρια παραγωγή, η απαγόρευση εισαγωγών κτλ.

Ο παρεμβατισμός ως οικονομικό μέτρο δεν μπορεί να στηριχθεί ικανοποιητικά με βάση την κρατούσα οικονομική θεωρία. Τα οικονομικά αναπτυγμένα κράτη κόπτονται για την πλήρη απελευθέρωση του εμπορίου (βλέπε GATT, WTO κτλ.). Γιατί όμως τα τελευταία 200 χρόνια συναγωνίζονταν το ένα το άλλο σε επίπεδα προστασίας;

Η αλήθεια είναι ότι υπάρχει ένα (1) οικονομικό επιχείρημα που δικαιολογεί την ύπαρξη εμποδίων εισόδου στα ξένα προϊόντα. Με την προϋπόθεση ότι η χώρα που επιβάλλει κάποιο δασμό είναι μεγάλη (ώστε να μπορεί να επηρεάσει την παγκόσμια τιμή ενός προϊόντος), είναι δυνατόν να βελτιώσει τη θέση της με προσεκτική επιβολή δασμών. Αυτό σε συνεργασία με τις ληστρικές επενδύσεις σε ξένα κράτη, την αποικιοκρατία (καμία αιχμή για τις αυτοκρατορίες που χάθηκαν) και τη νεοαποικιοκρατία έχουν δημιουργήσει ένα status quo ισχυρών και μη στο παγκόσμιο εμπόριο. Και ξαφνικά, αυτοί που χάρη στους δασμούς (εντάξει, όχι μόνο) έγιναν ισχυροί, απαιτούν απελευθέρωση του εμπορίου (με τις ευλογίες της συντριπτικής πλειοψηφίας των οικονομολόγων).

Άντε να χαθείτε, υποκριτές.

πληθωρισμός, ο : η τάση για συνεχή άνοδο του γενικού επιπέδου τιμών (αγαθών αλλά και ενοικίων, μισθών κτλ.).

συγχώνευση, η : Η συνένωση δύο ή περισσότερων εταιριών.

τιμάριθμος, ο : Ο ρυθμός αύξησης του πληθωρισμού.

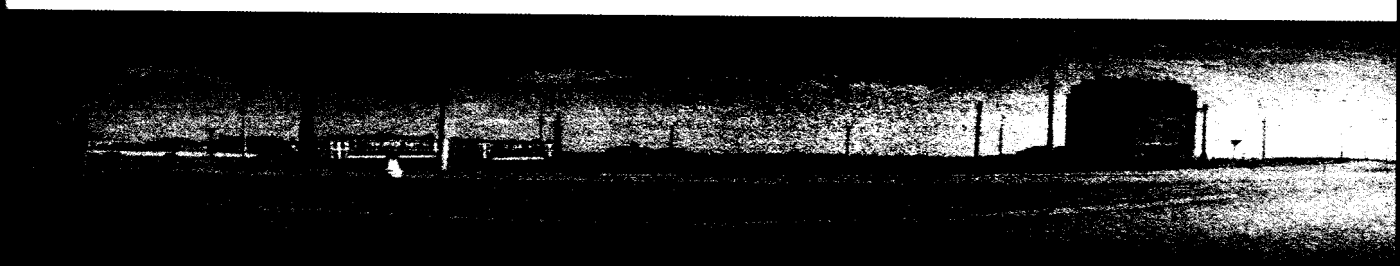
Τα τσιγάρα από δυο κατοστάκια ένα χιλιάριο, οι μπάτσοι από τρεις και εξήντα, διακόσιες χιλιάδες και εξήντα ή επτακόσια εξήντα €, πάλι ταιριάζει ρε γαμώτο, κτλ.

Ο πληθωρισμός καθιστά απαγορευτικό το να φυλάς τα φράγκα κάτω από το μαξιλάρι, μια και η αγοραστική τους αξία πέφτει. Αν οι τιμές αυξάνονται με μέσο ρυθμό 3% ετησίως, το 1 μύριο που έθαψες για τα γεράματα δεν θά' ναι παρά 600 ευρώ μετά από 40 χρόνια.

Ο πληθωρισμός σε βάθος χρόνου προκαλεί σαφείς αλλαγές στη κατανομή του εισοδήματος.

Οι συγχωνεύσεις οδηγούν αναπόφευκτα σε μονοπωλιακές καταστάσεις, ελαχιστοποιώντας την αξία του ανταγωνισμού, που τόσο εκθειάζεται από τους θιασώτες της ελεύθερης οικονομίας.

καλά, όχι βέβαια πως όταν δεν τρως στα μισητά McDonalds ή όταν δεν αγοράζεις μπλουζάκια Nike καταφέρνεις κανένα φοβερό χτύπημα στον παγκόσμιο καπιταλισμό, αλλά όπως και να το κάνουμε είναι λίγο ζήτημα αξιοπρέπειας, γιατί εντάξει, μέσα στο κεφάλαιο ζεις και να μην το **στηρίξεις** με κάποιο τρόπο **πρακτικά αδύνατο**, αλλά όχι και να φας σ' αυτούς που καίνε τον **Αμαζόνιο**, όπως και δεν θα βάλεις βενζίνη απ' αυτούς που σκοτώνουν φυλάρχους, άσε που **υπάρχουν και λεωφορεία**, ούτε να βάλεις το μπλουζάκι το αιματοβαμμένο με τα δαχτυλάκια της μικρής πακιστανής που μπορεί και να πήρε και μισό ευρώ από τα τριάντα που έδωσες εσύ, κι αν το είχες από παλιά, τότε που δεν ήξερες, **ΝΑ ΒΓΑΛΕΙΣ ΤΟ ΚΩΛΟ-ΣΗΜΑΤΑΚΙ**, που το φοράς και είσαι σαν κινητή διαφήμιση, που παίρνουν το λόγο μας και τον χρησιμοποιούν για πάρτη τους οι μπάσταρδοι, κι αν δεν με πιστεύεις ρίξε μια ματιά στο site τους, γιατί, πώς να το κάνουμε, μια μικρή διαφορά κάνει, τουλάχιστον να τους δώσεις να καταλάβουν πως δεν είσαι μαλάκας, και σιγά μην πεις αυτό το ακατανόμαστο αναψυκτικό που έχει καταστρέψει την όψη του πλανήτη όλου, όπου γυρνάς βλέπεις το logo του, δύσκολο, δεν λέω, αλλά σκέψου λίγο τη Μαλαισία, όχι αν θες πάρε ένα τηλέφωνο στη Μαλαισία, ένα τυχαίο τηλέφωνο, και ρώτα για το ακατανόμαστο αναψυκτικό, να δεις τι θ' ακούσεις, σκλαβοπάζαρο σου λέω, να τα παράγουν οι φτωχοί, να τα διαφημίζουν παύλα καταναλώνουν οι πλούσιοι, για να τα επιστρέφουν στους φτωχούς με τη μορφή του καταναλωτικού ονείρου, κι επαναλαμβάνω, έτσι δεν θα κάνουμε την επανάσταση, αλλά να μην ξεχνάμε λίγο τα αυτονόητα, γιατί όπως και να το κάνουμε, για ένα κούτελο ζούμε, ε;

Η αυτοκινητοβιομηχανία Ford προωθεί οχήματα σε καταναλωτές με περιβαλλοντικές ανησυχίες: στις διαφημίσεις της δεν βλέπεις εκθαμβωτικές γυναίκες να χάσκουν μπροστά στις υπέροχες γραμμές ενός αυτοκινήτου και τα στιβαρά μπράτσα του οδηγού. Μόνο ο καθαρός αέρας, η πυκνή βλάστηση και ένα όχημα τελευταίας τεχνολογίας, όσο το δυνατόν πιο καθαρό από άποψη καυσίμων, με υλικά ανακυκλώσιμα. Πρώτη η Ford.

Η Shell. Που νοιάζεται για την ποιότητα των υπηρεσιών που μας παρέχει. Που προστατεύει το περιβάλλον περισσότερο από οποιαδήποτε εταιρεία πετρελαιοειδών. Τόσο, που αυτοχαρακτηρίζεται ως βιώσιμη εταιρεία πετρελαιοειδών. Που προωθεί τις καθαρές μορφές ενέργειας. Που παρέχει προϊόντα υψηλών προδιαγραφών. Και για Ferrari.

Σας καλωσορίζουμε στην νέα πρώτη θέση της Iberia, η οποία υπάρχει σε όλα τα υπερσύγχρονα αεροπλάνα της εταιρείας μας. Ενσωματώσαμε σ' αυτήν όλες τις νέες υπηρεσίες που εσείς, οι πελάτες μας, υποδείξατε ώστε να σας παρέχουμε το υψηλότερο επίπεδο άνεσης στον κόσμο. Σας ευχόμαστε ολόθερμα "Καλό Ταξίδι".

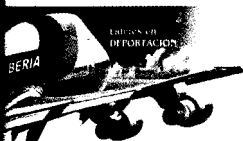

Είμαι 16 χρονών.
Η ζωή απλώνεται μπροστά μου.
Νιώθω γεμάτη ενέργεια.
Η ενέργειά μου παράγεται από την αδιάκοπη κίνηση των χεριών μιας άλλης.
Νιώθω πως αν αφήσω ελεύθερο το σώμα μου θ' απογειωθώ.
Απορώ πώς στέκομαι ακόμη.
...λα είναι εύκολα.
Αρκεί να θέλει κανείς.
Σκέφτομαι τον εαυτό μου.
Για να μπορέσω να προχωρήσω.
Μπορώ να κάνω τα πάντα.

Φορώντας **NIKE**

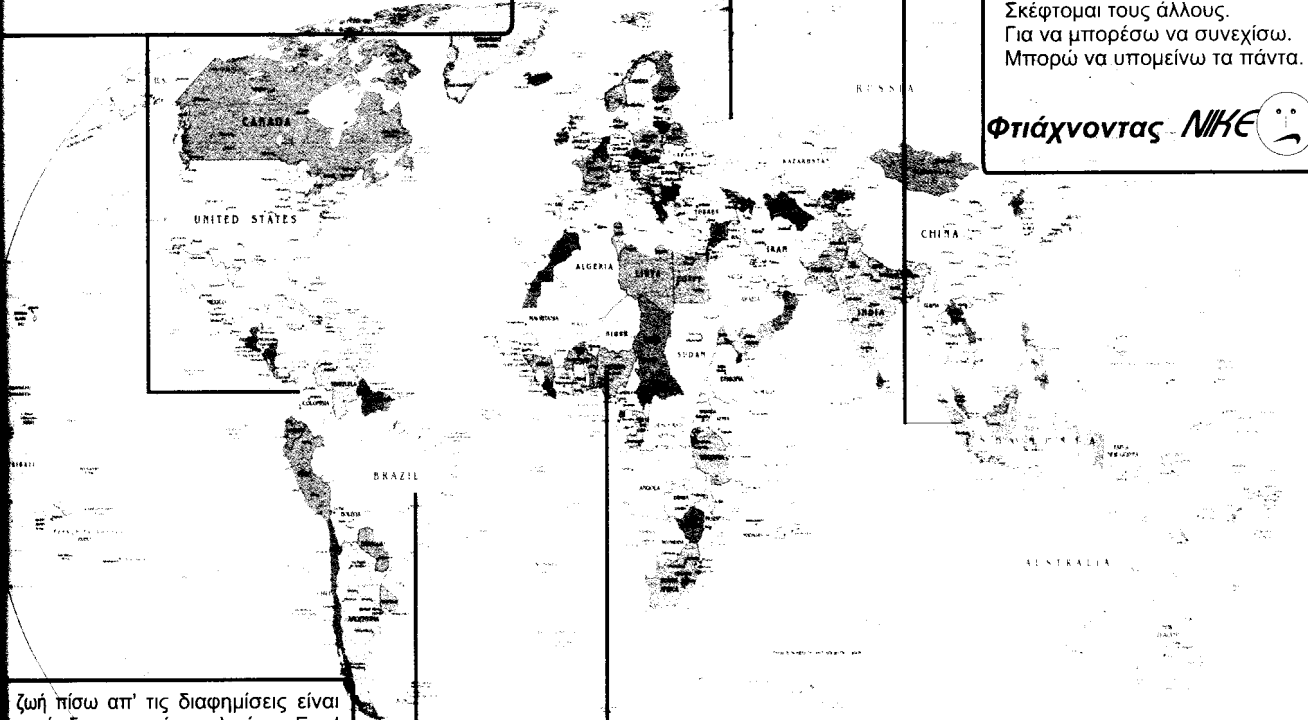

...τε τον κόσμο διαφορετικά! Ταξιδέψτε με την νέα θέση
...έλασης που η Siberia σας προσφέρει σε συνεργασία με
...μεγαλύτερες ευρωπαϊκές εταιρείες όπως Lufthansa,
...M, British Airways. Οι προορισμοί μας περιλαμβάνουν
...εξωτικές χώρες της Αφρικής, Ν.Αμερικής και Ασίας ενώ
...ενώ σας παρέχουμε
...συνοδεία από το στίπι
...σας μέχρι το αερο-
...δρόμιο, υποχρεωτικά
...ημεριστικά για μια ανέ-
...μελη πτήση και ειδικές
...πύλες για γρήγορο
...check-in.

Είμαι 16 χρονών.
Η ζωή ορθώνεται μπροστά μου.
Νιώθω εξάντληση.
Η εξάντλησή μου προέρχεται
από την αδιάκοπη εξόρυξη του
σωματός μου.
Νιώθω πως αν αφήσω
ελεύθερο το σώμα μου θα
σκληραστώ.
Απορώ πως στέκομαι ακόμη.
...λα είναι δύσκολα.
Αρκεί ν' αντέξει κανείς.
Σκέφτομαι τους άλλους.
Για να μπορέσω να συνεχίσω.
Μπορώ να υπομείνω τα πάντα.

Φτιάχνοντας ΝΙΚΕ

...ζωή πίσω απ' τις διαφημίσεις είναι
...αφρώς διαφορετική: τα υλικά της Ford
...πορεί να είναι ανακυκλώσιμα, αυτό δεν
...ημαίνει ότι ανακυκλώνονται κιόλας. Τα
...ερισσότερα καταλήγουν στους
...κουπίδοτους του Νότου: Κι όσο για
...καθαρά καύσιμα: όχι μόνο τα μοντέλα
...της Ford έχουν τις μεγαλύτερες
...εμπομπές διοξειδίου του άνθρακα από
......θε άλλη αυτοκινητοβιομηχανία, αλλά
......από την τελευταία δεκαετία, όταν η
......αλλαγή του κλίματος έγινε κεντρικό
......ήτημα, οι μέσες εκπομπές τους
......χρήθηκαν κατά 7,4 τοις εκατό.

Η Shell. Στα πλαίσια των υπηρεσιών της εντάσσεται και η
...συνεργασία με δικτατορικά καθεστώτα για τον καλύτερο έλεγχο
...οποιασδήποτε μορφής αντιδράσεων. Που έχει προκαλέσει
...εκτελέσεις για να προστατευτούν οι επενδύσεις της. Που έχει
...στο ενεργητικό της ένα από τα χειρότερα ιστορικά όσον αφορά
...τις διαρροές στο περιβάλλον μέχρι και σήμερα. Αλλά μόνο στον
......τρίτο κόσμο πλέον, οπότε δεν αποτελεί πρόβλημα για την
...WWF. Που ξοδεύει για καθαρές μορφές ενέργειας πολύ
......λιγότερο από όσο για διαφημίσεις που πείθουν και τον πιο
......δύσπιστο πως η Shell 'καθάρισε'. Και δεν έχω Ferrari.

Ο χρυσός μας φέρνει πιο κοντά

Τα γεγονότα γύρω από το θέμα της TVX Gold, πολυεθνικής εταιρείας που ανέλαβε να «αξιοποιήσει» τα χρυσοφόρα κοιτάσματα της περιοχής Στρυμονικού στη Χαλκιδική, ανακίνησαν ένα από τα κεντρικά ζητήματα της σύγχρονης κοινωνικής θεωρίας: τη σύγκρουση της οικονομικής ανάπτυξης με την προστασία του περιβάλλοντος. Και όσο η έννοια της ανάπτυξης ταυτίζεται στην κυρίαρχη πολιτική θεωρία και στις συνειδήσεις των ανθρώπων με το κέρδος, τότε το πράγμα φαίνεται απλό και αβίαστα μπορεί κάποιος να προκρίνει την υπεροχή της προστασίας του περιβάλλοντος.

Τι γίνεται όμως όταν η ανάπτυξη αρχίζει να ταυτίζεται με την ευημερία και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, και κυρίως τι γίνεται όταν εμφανίζεται ως η εντελώς απαραίτητη προϋπόθεση για την εξάλειψη της ανεργίας, ειδικότερα σε κοινωνίες όπου το ζήτημα της έλλειψης θέσεων εργασίας είναι κυρίαρχο και απειλεί την ίδια την επιβίωση;

Σ' αυτή την περίπτωση τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά.

Βγαίνει λοιπόν ένα δικαστήριο, στη συγκεκριμένη περίπτωση το Συμβούλιο της Επικρατείας, και ούτε λίγο ούτε πολύ λέει ότι η TVX Gold καλύτερα θα ήταν να την κάνει με ελαφρά πηδηματάκια, καθώς είναι εξαιρετικά πιθανό ότι θα καταστρέψει εντελώς το φυσικό περιβάλλον στην ευρύτερη περιοχή του Στρυμονικού. Το πώς και το γιατί μπορεί να φτάσει ένα ανώτατο δικαστήριο σε μια απόφαση φαινομενικά τόσο «αντικαπιταλιστική» είναι κάπως περίπλοκο και τέλος πάντων δεν μπορεί να είναι αντικείμενο του παρόντος κειμένου. Προφανώς είχε κάποια σχέση η πολυετής κινητοποίηση των κατοίκων του Στρυμονικού, που κατέδειξε με δυναμικό τρόπο τι σημαίνει εξόρυξη χρυσού: αναγκαστική αποψίλωση του δάσους της περιοχής, επεξεργασία των κοιτασμάτων με κυάνιο και αρσενικό, των κοιτασμάτων που θα εξαντληθούν σε μια δεκαετία ενώ οι λίμνες των αποβλήτων θα παραμείνουν εις τους αιώνες των αιώνων, και όλα αυτά σε συνδυασμό με μια σύμβαση αποικιοκρατικής λογικής προσφερόμενη από το ελληνικό κράτος (που κάνει να φαίνονται ακόμα πιο γελοίες οι ψευτοοικονομικές αναλύσεις για την επένδυση που χάθηκε).

Σ' αυτή λοιπόν τη δικαστική απόφαση -την οποία δεν χρειάζεται καν να χαρακτηρίσουμε ως καλή ή κακή, αλλά αρκεί να πούμε ότι θα έχει θετικά αποτελέσματα για το περιβάλλον- έρχονται οι εργαζόμενοι της TVX Gold να αντιπαραθέσουν το δικαίωμά τους στην εργασία. Και μάλιστα, παρόλο που αρχικά φαίνεται ο αγώνας τους να περνάει μέσα από τα γνωστά κανάλια της διαμεσολάβησης (βλέπε διαμαρτυρία της ΓΣΕΕ και παρέμβασή της στη δίκη στο πλευρό της εταιρείας), στη συνέχεια αποφασίζουν να αυτοοργανωθούν, κατεβαίνουν στο δρόμο και δηλώνουν αποφασισμένοι να συνεχίσουν τον αγώνα για την εργασία τους.

Φαίνεται λοιπόν πως πρόκειται για μία κλασική περίπτωση σύγκρουσης δικαιωμάτων μέσα σε μια αστική δημοκρατία: από τη μία η προστασία του περιβάλλοντος και από την άλλη η οικονομική ελευθερία της TVX Gold και το δικαίωμα στην εργασία των εργαζομένων.

Αυ

Και η λύση θα δοθεί όπως συνηθίζεται σε τέτοιες δημοκρατίες: ζύγιση συμφερόντων ένθεν και ένθεν και πρόκριση του ενός ή του άλλου μέσω της αναγωγής σε κάποιον κανόνα δικαίου (συνηθέστερα μία συνταγματική διάταξη).

Με όρους όμως πολιτικούς και μέσα από μια προοπτική κινήματος, πώς μπορεί να σταθεί κανείς απέναντι στη σύγκρουση αυτή; Θα κρατήσει μία «ουδέτερη στάση» υποστηρίζοντας γενικά τόσο την προστασία του περιβάλλοντος όσο και το δίκαιο αίτημα των εργαζομένων για τη διατήρηση της εργασίας τους; (για την TVX Gold βέβαια δεν γίνεται λόγος, ας πάει να πνιγεί όχι όμως στο Στρυμονικό παρακαλώ...) Πρέπει τελικά το κίνημα να αυτοπεριορίζεται από πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκαλέσουν τα οικολογικά του (ή και άλλα) αιτήματα στις τοπικές κοινωνίες σ' ό,τι αφορά την εργασία;

Θα μπορούσε κανείς να προχωρήσει σε μία στάθμιση των διακυβευομένων αγαθών ανάλογη με αυτή που κάνουν οι αστικές δημοκρατίες, να την κάνει όμως από μια πιο «κοινωνική» σκοπιά. Στο παράδειγμά μας, την περίπτωση της TVX Gold, έχουμε μια βιομηχανία εξόρυξης χρυσού που απασχολεί 200 ανθρώπους, ίσως κάποια στιγμή να έφτανε τους 500, και η διάρκεια των εργασιών της, σύμφωνα με τις πιο αισιόδοξες οικονομικές προβλέψεις δεν θα ξεπερνούσε τα 10 χρόνια. Από την άλλη μεριά, στο χρόνο αυτό θα

συσσώρευε κάποιες δεκάδες χιλιάδες τόνους κυανούχων αποβλήτων, θα διέλυε με τρόπο μη αναστρέψιμο την οικολογική ισορροπία στην περιοχή του Στρυμονικού, θα κατέστρεφε την υγεία δεκάδων χιλιάδων ανθρώπων τώρα και για πάντα και κατά πάσα πιθανότητα θα απήλλαζε τους εργαζομένους από τα πληκτικά γηρατειά καθώς οι περισσότεροι δεν θα άγγιζαν τα 50.

Έτσι λοιπόν και σ' αυτή όπως και σ' άλλες περιπτώσεις θα μπορούσαν να διατυπωθούν επιχειρήματα «υπέρ» του περιβάλλοντος ή και «υπέρ» της εργασίας, αν και η σχετική στάθμιση θα έκλινε σχεδόν πάντοτε υπέρ του περιβάλλοντος, καθώς η καπιταλιστική ανάπτυξη έχει φέρει το ζήτημα της ανεξέλεγκτης ρύπανσης σε εξαιρετικά οριακό σημείο. Αρκετά πειστικά θα μπορούσε να πει κάποιος ότι ένα βιώσιμο περιβάλλον είναι το απαραίτητο υπόστρωμα για κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα πάνω στη γη, δηλαδή το απαραίτητο υπόστρωμα και για την πολιτική και για τους αγώνες και για την εργασία. Ή ότι ενώ το ζήτημα της ανακατανομής του κοινωνικού πλούτου μένει πάντοτε ανοικτό και τουλάχιστον αφήνεται η δυνατότητα στο παρόν και στο μέλλον να ασχοληθούμε μαζί του, αντιθέτως για το περιβάλλον κλείνει οριστικά η πόρτα, ώστε ακόμη και η πιο ανατρεπτική μορφή κοινωνικής οργάνωσης να μην μπορέσει ποτέ να αποκαταστήσει τα χιλιάδες προβλήματα που τώρα προκαλούν η ξέφρενη παραγωγή και κατανάλωση.

**Πρόκειται
για
καθαρό
εκβιασμό**

Επομένως;

Σταματάμε;

Και το λήξαμε;

Όχι.

ΓΙΑΤΙ ΑΥΤΟΣ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΣΦΑΛΗΣ

Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει τίποτε να αντιπαρεθεθεί στο οτιδήποτε.

Γιατί τα κοινωνικά δικαιώματα, περιβαλλοντικά ή εργασιακά, συγκρούονται μόνο στο μυαλό αυτών που τα θέσπισαν ως παραχωρήσεις από τα κυριαρχικά τους προνόμια. Αυτούς όμως ούτως ή άλλως δεν τους νοιάζει και πολύ εδώ που τα λέμε.

Η σύγκρουση όχι μόνο είναι φαινομενική, αλλά είναι και σίγουρο ότι κάνει την κυριαρχία να τρίβει τα χέρια της. Ουσιαστικά πρόκειται για εφαρμογή της γνωστής μεθόδου μετακύλησης της ευθύνης από πάνω προς τα κάτω και στη συγκεκριμένη μάλιστα περίπτωση πιο κάτω δεν έχει. Τι πιο ιδανικό από ένα κίνημα που αντί να βάζει τα ζητήματα με τρόπο συνολικό διαρείται σε «οικολόγους» και «εργάτες». Λες και οι «οικολόγοι» ζουν απ' τα ενοίκια. Λες και οι «εργάτες» δεν πεθαίνουν από καρκίνο.

Στη δεκαετία του '80 για την ανεργία έφταιγε το κοινωνικό κράτος που δεν έπαιρνε τα κατάλληλα μέτρα. Από τη δεκαετία του '90 όμως και μετά το πρόβλημα εντοπίζεται στην έλλειψη επενδύσεων, στους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, σαν να λέμε φταίμε κι εμείς κομματάκι. Επομένως αν θέλουμε να ανοίγουν εργοστάσια και να υπάρχουν δουλειές πρέπει να φροντίσουμε να σταματήσουν οι ιστορίες με τις περιβαλλοντικές διεκδικήσεις και τα συναφή.

«τα λύτρα να τα αφήσεις στο σκουπιδοτενεκέ γωνία Βενιζέλου και Ερμού».

Πρόκειται για καθαρό εκβιασμό.

Κι αυτός ο εκβιασμός θα προβάλλεται όλο και περισσότερο. Και όχι μόνο σε σχέση με το περιβάλλον αλλά και με όλες τις παραμέτρους της κοινωνικής ζωής. Και φυσικά σε σχέση και με την ίδια την εργασία. Το δίλημμα «θέσεις εργασίας ή περιβάλλον» μπορεί κάλλιστα να γίνει -και γίνεται- «θέσεις εργασίας ή εργασιακά δικαιώματα».

Η γαλλική Danone ανακοίνωσε στα μέσα Απριλίου ότι παρ'όλα τα αυξημένα κέρδη της θα προβεί σε μαζικές απολύσεις. Στην απόφαση διάφορων ενώσεων καταναλωτών για μποϊκοτάζ των προϊόντων της εταιρίας αντέδρασαν πρώτα τα συνδικάτα των εργαζομένων. «Θα γίνουν κι άλλες απολύσεις...»

Μια απεργία διαρκείας θα τινάξει οικονομικά την επιχείρηση στον αέρα και το εργοστάσιο θα κλείσει. Θα χάσουμε τις δουλειές μας.

Επομένως;

Σταματάμε;

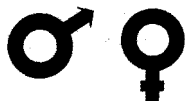
στο McParty οι παλιάτσοι είμαστε εμείς

Τότε φώναξε τον καμπούρη και στραβοκάνη παλιάτσο που είχε καταφύγει στο παλάτι του και τον πρόσταξε να χορέψει μπροστά του για να τον διασκεδάσει. Αλλά με την καλοπέραση ο παλιάτσος είχε ξεμάθει το χορό και τα караγκιοζλίκια και από την πολυφαγία είχε παραχοντύνει. Όταν λοιπόν θέλησε να χορέψει μπρος στον άρχοντα, τα στραβά του ποδαράκια μπερδεύτηκαν το ένα μέσα στο άλλο και έπεσε κάτω λαχανιασμένος.

-Τι βλάκας είσαι συ, φώναξε φρενιασμένος ο βασιλιάς. Ούτε αστείος πια δεν είσαι. Γιατί λοιπόν να τρέφω την ασχήμια σου;

Και ξεσπαθώνοντας του έκοψε το κεφάλι.

**στις γιορτές των ισχυρών
οι παλιάτσοι δεν προλαβαίνουν
να γελάσουν τελευταίοι**

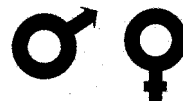
Ήταν ένα μικρό καράβι
ήταν ένα μικρό καράβι
που ήταν α- α- αταξίδευτο
που ήταν α- α- αταξίδευτο
ΟΕ ΟΕΕΕ ΟΕ ΟΕ

Κι έκαν' ένα μακρύ ταξίδι
κι έκαν' ένα μακρύ ταξίδι
πέρα εις τη τη τη Μεσόγειο
πέρα εις τη τη τη Μεσόγειο
ΟΕ ΟΕΕΕ ΟΕ ΟΕ

Μα σε πέντ' έξι εβδομάδες
μα σε πέντ' έξι εβδομάδες
σωθήκαν ό- ό- όλες οι τροφές
σωθήκαν ό- ό- όλες οι τροφές
ΟΕ ΟΕΕΕ ΟΕ ΟΕ

Και τότε ρίξαν τον κλήρο
και τότε ρίξαν τον κλήρο
να δούνε ποιος ποιος ποιος θα φαγωθεί
να δούνε ποιος ποιος ποιος θα φαγωθεί
ΟΕ ΟΕΕΕ ΟΕ ΟΕ

*Κι ο κλήρος πέφτει στα κορίτσια
κι ο κλήρος πέφτει στα κορίτσια
που ήταν σαν σαν σαν μπαμπόγριες
που ήταν σαν σαν σαν μπαμπόγριες
ΟΕ ΟΕΕΕ ΟΕ ΟΕ*

*Κι ο κλήρος πέφτει στα αγόρια
κι ο κλήρος πέφτει στα αγόρια
που ήταν σαν σαν σαν σκυλόψαρα
που ήταν σαν σαν σαν σκυλόψαρα
ΟΕ ΟΕΕΕ ΟΕ ΟΕ*

*Γιατί δεν πήρα το ρολάκι
που μου πασάραν οι πολλοί
να παίζω το γαλάζιο αγοράκι
με τη βαρβάτη την ψωλή*

Λείσε, φύγε. Δεν παίρνει άλλους

Μαπακα μου

Να φτιάξουμε ένα καινούριο προφίλ για την αστυνομία. Απαραίτητο. Διότι πλέον έχουμε μπει σε άλλες εποχές, οριστικά δημοκρατικές, απόδειξη ότι μπορείς φερ' ειπείν με άνεση να αγοράσεις την ανατρεπτική σου Ελευθεροτυπία από το περίπτερο χωρίς να χρειάζεται να κοιτάξεις γύρω σου ούτε να τη διπλώσεις στα δύο - πράγμα βέβαια που ούτως ή άλλως δεν γίνεται διότι είναι τίγκα στα διαφημιστικά, ευλόγως δε αναρωτιέται κανείς πού έβαζαν οι αντικαθεστωτικοί αναγνώστες τα διαφημιστικά αφιερώματα στη δικτατορία.

Κι αφού οι εποχές είναι άλλες, δεν μπορεί παρά και η αστυνομία να είναι άλλη.

Και πρέπει να είναι άλλη διότι στο παρελθόν υπήρξε ελάχιστα δημοφιλής. Κακά τα ψέματα σ' αυτόν εδώ τον τόπο όπως ευτυχώς και σε πολλούς άλλους τόπους του κόσμου, οι άνθρωποι δεν είχαν και την καλύτερη γνώμη για την αστυνομία. Από αρχαιστάτων χρόνων. Γνωστά πράγματα. Από τη Σκυθία φερμένοι, άγριοι θεωρούνταν και άξεστοι οι τοξότες της Αθηναϊκής δημοκρατίας.

Επεισόδιο 1ο

Εφιάλτης

Πολύ πριν βάλεις με το νου σου το σχέδιο της κατάλυσης του κράτους έχεις συγκρουστεί άπειρες φορές με την αστυνομία. Από τα 3 μέχρι τα 9 σου τρως υποχρεωτικά και τα φρικτότερα φαγητά γιατί αλλιώς θα έρθει ο χωροφύλακας. Στα 12 η ασφάλεια σε χτυπάει στον ώμο και σε βγάζει από τα ηλεκτρονικά, "μαλακία τους γιατί είχα ακόμη δυο ζωές". Στα 15 σου παίρνουν τον αναπτήρα στο γήπεδο, τον αναπτήρα που κάθε βράδυ κρύβω μαζί με τα τσιγάρα στο πλαστικό κάλυμα της οροφής του ασανσέρ, μαλάκες. Στα 16 εμφανίζονται στο πάρτι και απαιτούν να κλείσει η μουσική γιατί η ώρα είναι περασμένη, αδιαφορώντας πλήρως για την αγκαλιά της Λιάνας στο γιουρ ιν δι άρμυ νάου (τραγική προοικονομία αυτού που δεν πρόκειται να ζήσω ποτέ).

Ήδη νιώθεις ότι ξέρεις τι είναι η αστυνομία. Είναι η μεταφερόμενη επιταγή της υπακοής στο Νόμο, στο Νόμο που ποτέ δεν κατάλαβα, στο Νόμο που ποτέ δεν ψήφισα και στο Νόμο που δεν ξέρω ποιος του έδωσε το δικαίωμα να λέγεται Νόμος. Και την επιταγή της υπακοής σ' αυτό το Νόμο πολύ θα ήθελε η κυριαρχία να την έχουμε ενσωματώσει, καθώς όμως αυτό δεν γίνεται, μας φόρεσε την αστυνομία

(ή όταν οι κακοί

στο σβέρκο για να μας το υπενθυμίζει.

Στην εθνική οδό κάθε τόσο τα φώτα αναβοσβήνουν από το άλλο ρεύμα. Μήνυμα λιτό, περιεκτικό και σαφές: έχει μπάτσους λίγο παρακάτω. Περνάω από μπροστά τους με την προκλητικά χαμηλή ταχύτητα των 80 χμ/ώ. Με κοιτάνε και ξέρουν καλά ότι με έχουν ειδοποιήσει οι απέναντι και ξέρουν καλά ότι κανένας νόμος και κανένα ραντάρ δεν θα μπορέσει να εμποδίσει τους απέναντι να με ειδοποιούν.

Αρκετά με το λυρισμό, μην τρελαθούμε κιόλας. Δεν θριάμβευσαν ντε και καλά τα δημοκρατικά συναισθήματα των οδηγών. Απλώς είναι μια γλυκειά υπενθύμιση ότι ΑΠΟ ΕΔΩ υπάρχει ένα θολό αλλά καθολικό "εμείς" και ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ βρίσκονται όλοι "αυτοί": Η αστυνομία, οι κανόνες, οι ποινές.

Αν και φαίνεται μικρό, στην πραγματικότητα είναι αρκετά σημαντικό. Και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι αυτή η διάσταση των πολιτών με την αστυνομία ως την κατεξοχήν έκφραση της βίας ενός επιθετικού και αλλότριου κράτους βρέθηκε πολύ νωρίς στο στόχαστρο όλων των κυβερνήσεων με φιλολαϊκό και δημοσιαλιστικό χαρακτήρα. Το ελληνικό παράδειγμα είναι από τα ωραιότερα καθώς στην Ελλάδα ήκμασε ιδιαίτερα η εικόνα του εχθρικού και πονηρού κράτους που προσπαθεί να βάλει χέρι στους πολίτες της.

Αν όμως ο κυρίαρχος λαός νίκησε στις εκλογές και τώρα εμείς είμαστε οι άλλοι, τότε πώς γίνεται να είναι το κράτος κακό αφού το κράτος είμαστε εμείς; Έλα ντε, έπρεπε επομένως να βρεθεί ένα καινούριο σενάριο.

Κι εδώ λοιπόν ξεκινάει το «Κόλπο Μεγάλο», με δύο πολύ συγκεκριμένους στόχους: Α) Την αλλαγή της εικόνας της ελληνικής αστυνομίας Β) την αλλαγή της σύνθεσης της ελληνικής αστυνομίας.

Επεισόδιο 2ο Το "Κόλπο Μεγάλο"

Κάθε έμπορας που σέβεται τον εαυτό του ξέρει ότι για να πλάσσει ένα καινούριο προϊόν θα χρησιμοποιήσει κατά κύριο λόγο την τηλεόραση. Έτσι και έγινε. Στην αρχή με διαφημίσεις. Πέρνανε τις γιαγιάδες και τις περνούσαν απέναντι με το στανιό, καμιά τριανταριά φορές μέχρι να πετύχει το πλάνο. Άδικο κόπος, δεν έπεισαν κανέναν.

γίνονται καλοί)

Έπρεπε να αναλάβει τη δουλειά ο ειδικός.

Και ήταν πραγματικά πολύ καλός. Η σαπουνόπερά του είχε τη συνταγή της επιτυχίας: Πάθη, μίση, ίντριγκες, πόνος και έρωτας ανάμεσα στα πρωτοκλασάτα στελέχη της ελληνικής εστουνομίας. Οι ήρωες καθημερινοί και ανθρώπινοι, αλλά ταυτόχρονα μεγαλειώδεις και γενναιοδύψυχοι.

Βέβαια για να γίνουν τα πράγματα πιο αληθοφανή, στη σαπουνόπερα υπάρχουν και αστυνομικοί μη άγιοι. Προφανέστατα αυτό προέκυψε ως απόπειρα σύνδεσης με την πραγματικότητα διότι όταν τα δελτία ειδήσεων δείχνουν κάθε βδομάδα σαράντα μπάτσους κατηγορούμενους για ναρκωτικά και προστασία, αν παρουσιάσεις στο σήριαλ μια άψογη αστυνομία θα κυνηγάς τους τηλεθεατές με το ντουφέκι. Όμως προσοχή! Οι διεφθαρμένοι αστυνομικοί δεν είναι γέννημα της σαπίλας του θεσμού της αστυνομίας. Απλώς αποτελούν εκδήλωση της γνωστής κατηγοριοποίησης των ανθρώπων σε «καλούς και κακούς», οπότε τι τα θες, σ' όλα τα επαγγέλματα βρίσκεις και φίνους και σκάρτους. Δεν ισχύει βέβαια το ίδιο και για τους παρανόμους οι οποίοι είναι εξαιρετικά ελεεινοί στο σύνολό τους.

Δούλεψε λοιπόν το κόλπο. Χρειαζόταν όμως και κάτι ακόμη πιο δραστικό. Παρ'όλο το virtuality της καθημερινής ζωής, πέρα από την εικόνα χρειαζόταν και μια πραγματική αλλαγή στην αστυνομία, μια δραστική αλλαγή στη σύνθεση των σωμάτων ασφαλείας.

Ήταν πραγματικά μια στιγμή έμπνευσης. Την ιδέα έριξε ο Υπουργός Παιδείας και έπεσε στο Υπουργικό Συμβούλιο σαν βόμβα. Η μαγική λέξη αντηχούσε στ' αυτιά των υπουργών και όλα έδειχναν ότι μια καινούρια σελίδα ανοίγει για τους κατασταλτικούς μηχανισμούς.

"ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ"

Δεν χρειάζεται να είσαι δα και κανένας ψαγμένος κοινωνιολόγος για να καταλάβεις ότι ο πιο απλός τρόπος να αναβαθμίσεις ένα εξεφτελισμένο επάγγελμα στην ελληνική κοινωνία είναι να το συνδέσεις με τις πανελλαδικές εξετάσεις (ή την όποια τέλος πάντων διαδικασία επιλογής για τα πανεπιστήμια ισχύει κατά καιρούς). "Δύσκολα τα θέματα φέτος, τα τσάκισαν τα παιδιά αλλά ο δικός μας πέρασε πρώτος στο ΤΕΙ Βασανιστηρίων, μπράβο το πουλάκι μου, χαλάλι τόσο λεφτά.

Τέρμα αυτά που ξέρατε. Ποια γουρούνια παιδιά, ποιοι δολοφόνοι παιδιά; Πλάκα μας κάνετε; Δικοί μας άνθρωποι είναι, από τα σπίτια μας βγήκανε.

Πάνε αυτά που ξέρατε, ανήκουν οριστικά στο σκοτεινό και μαύρο παρελθόν των προδημοκρατικών χρόνων.

Τέρμα ο κουντικός χωριάτης από τα Λεχαινά της Ηλίας που κατέβαινε στην Αθήνα και είχε να επιλέξει ανάμεσα σε βοηθός περιπτερά, υπασπιστής θυρωρού και δόκιμος κωροφυλακής, ελπίζοντας πάντοτε για την ευδοκίμηση του τελευταίου σχεδίου που του εξασφάλιζε μονιμότητα, αξιοπρέπεια και βέβαια την καλύτερη νύφη των Λεχαινών.

Αυτά τέρμα.

Για να μπει στη σχολή πληρώναμε έξι χρόνια φροντιστήρια, πλάκα μας κάνεις; Και μη νομίζεις, τώρα είναι αλλιώς αρκεί να σου πω ότι το πρώτο μάθημα που διδάσκονται είναι «προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Μάλιστα.

Επεισόδιο 3ο

"Ναυτία και ανδία"

Λοιπόν για να μην ξεχνιόμαστε. Ρόλοι τέτοιοι υπήρχαν παλαιόθεν. Ο δεσμοφύλακας, ο δήμιος, ο προδότης. Πάντοτε όμως έπρεπε να βρεθεί κάποιος να τους παίξει. Κι αυτό η ιστορία δεν το συγκώρεσε, ευτυχώς, σε αρκετούς. Δεν θα τους αφήσουμε λοιπόν τώρα να βγουν και από πάνω, σ' όσα σήριαλ κι αν πρωταγωνιστήσουν, όσο καταπληκτικούς βαθμούς κι αν πάρουν στις εξετάσεις.

Η παροιμιώδης βλακεία «ιτς ε ντέρτι τζομπ μπατ σάμουαν ζγκατ του ντου ιτ» ξεκαρφώνει όλους τους μπινέδες του τότε και του τώρα και αφήνει για το ποτέ τη συζήτηση γύρω από την ευθύνη του δρώντος υποκειμένου, ιδίως όταν αυτό εμπλέκεται στην γνωστή διαδικασία της «αναγκαστικής» εκτέλεσης «άνωθεν» εντολών.

Γι' αυτό λοιπόν, οι κοινωνίες που «την προδοσία ενδεχομένως ηγάπησαν, καθόλου όμως τους προδότες» φρόντιζαν συχνά να διατηρούν για όλους αυτούς, τους ασφαλίτες, τους ρουφιάνους, τους καταδότες, μια καλή θέση στον πάτο του κοινωνικού κουβά. Διόλου τυχαία η λαϊκή μούσα αναφέρει: "Για κακή του τύχη λίγο παραπάνω, στη γωνιά του δρόμου τρακάρει πολιτσίμάνο".

Και τώρα που οι καιροί αλλάζουν και η αστυνομία φαίνεται να αποκτά μία αίγλη απολύτως ασύμβατη με τον κοινωνικό της ρόλο είναι χρέος μας να μείνουμε πιστοί στις παραδόσεις και να διαφυλάξουμε αυτήν την θέση στον πάτο του κοινωνικού κουβά ως κόρη οφθαλμού. Αυτή την τιμημένη θέση πάντοτε με υπερηφάνεια οφείλουμε να την παραχωρούμε στους κάθε λογής μπάτσους, κι εμείς, και τα παιδιά μας, και τα παιδιά των παιδιών μας, και τα παιδιά των παιδιών των παιδιών μας.

Ευχαριστώ

Ένας τρόπος

να μιλάς για το παρελθόν

Ένας τρόπος του να μιλάς για το παρελθόν έχει κάτι από το τώρα σε σχέση με το μέλλον. Είναι η «ιστορία-αμαρτία» γεμάτη λάθη μεγάλα και ανθρώπους που σίγουρα τα έκαναν. Είναι η ιστορία χωρίς ιδιοκτητή, δίχως σαφή χρονικά και χωρικά όρια, η ιστορία που αντιστέκεται σε κάθε αντικειμενική ανάγνωση και προϋποθέτει πάντα μια κρίση από την πλευρά του «άλλου» για να υπάρξει. Κουβέντες βαριές, αδικαίωτοι πόθοι, ψευτιές και αλήθειες μπαίνουν αράδα ανάμεσα στους παλιούς και στους νέους, φτιάχνοντας τον δημόσιο χώρο που πάντα θα βρίσκεται στη μέση και στο περίπου. Αυτή η ιστορία γίνεται και ξεγίνεται κάθε ώρα και στιγμή, ποτέ όμως στο τζάμπα: το μέλλον είναι απρόβλεπτο και το πεπρωμένο στην έχει στημένη, αλλά τελικά τα βγάζουμε πέρα και λέμε δεν θα ξεχάσω ποτέ, ή πάλι ας τα ξεχάσουμε τώρα, κλείνοντας το μάτι στους τριγύρω και ξέροντας ότι τίποτα δεν μπορεί να σβηστεί από την μνήμη που μοιραζόμαστε με τους άλλους. Σκέφτομαι όλους αυτούς που περνούν την ώρα τους γράφοντας την ιστορία του άγνωστου χωριού τους, όλους αυτούς που συνεχίζουν τον πόλεμο του νοήματος φωνάζοντας «δεν είναι έτσι...» απέναντι σε μια αναμμένη TV, αλλά και όλους αυτούς που απειλούν να ακυρώσουν τη συλλογική εμπειρία υπερασπιζόμενοι την αυστηρά προσδιορισμένη και σοφά δοσομετρημένη πραγματικότητα: κάθε λογής ειδικοί και παταρχάμενοι αναλυτές που θα χάσουν τη μιλιά τους ή θα χαμογελάσουν ηλίθια όταν πάρουν πρέφα τα τραγούδια που θα γραφούν στ' αλβανικά για τον σταθμό της Σαλονίκης, νέο Μόναχο των Βαλκανίων.

Η εξημέρωση της συλλογικής μνήμης και ο καθαρισμός της από κάθε ίχνος υποκειμενικότητας, είναι, για να είμαστε ακριβείς και δίκαιοι, το πρώτο τέχνασμα μιας νεοφιλελεύθερης ηθικής απέναντι στα πράγματα: ένα θρηπτικό υπόστρωμα για κάθε νοηματική διαστρέβλωση στο όνομα του εξορθολογισμού των δαπανών, του λόγου, των υπάρξεων, του νοήματος που κάνει τα αδιέξοδα του, τα άβολα μονοπάτια του, την πολυπλοκότητα και πολυθετικότητα του.

Η θερμοδυναμική της δυστυχίας

Διαβάζοντας και ακούγοντας τις εξυπνακίστικες αναλύσεις των τόσων προσπλουτισμένων στην χιλιαστική νεοφιλελεύθερη πίστη κατόχων MBA είσαι αναγκασμένη να παραδεχτείς με φρίκη το λογικό χαρακτήρα των επιχειρημάτων τους. Γράφουν απλά και κατανοητά, λόγια μετρημένα, συχνά γεμάτα ανοικονόμητη αισιοδοξία. Ο καθένας μπορεί να πειστεί και ιδιαίτερα όλοι εμείς που μουσκεμένοι από την ιουδο-χριστιανική ιδεολογία της ηθικής διαδικότητας, βρίσκουμε εύκολα τα σημάδια μας σ' αυτόν το λόγο της μιζέριας. Ο κόσμος από την αρχή ήταν μοιρασμένος ανάμεσα στο κακό και στο καλό, φίφτι-φίφτι, μισά-μισά τα έχει όλα ο θεός και ο διάβολος. Ανάμεσα σε παράδεισο και κόλαση υπάρχει μια μάντρα ψηλή και μια πόρτα που να περνάει μόνο ένας. Για κάθε ψυχή που περνά στην άλλη μπάντα μιαν άλλη ψυχή παίρνει τη θέση της. Σταθερός αριθμός. Σαν τα σωματίδια των αερίων του Boltzman, με μόνη διαφορά ότι εδώ δεν επιτυγχάνεται καμιά ισοκατανομή. Οι μακάριοι είναι σταθερά λιγότεροι από τους κολασμένους και δεν μπορεί να είναι αλλιώς, είναι νόμος της φύσης, κάποιος θα πρέπει να υποφέρει πάντα, κι

αν δεν θέλεις να είσαι εσύ αυτός, καλύτερα να κάνεις κάποιον άλλον να υποφέρει για σένα. Όλοι δεν μπορούν να κερδίζουν... Αν οι πρώτοι φιλελεύθεροι διανοητές ξοδεύονταν να διατυπώνουν προτάσεις για την παγκόσμια ειρήνη και την διαρκή ευδαιμονία, οι νεοφιλελεύθεροι ομότιμοι τους δεν κάνουν το ίδιο λάθος. Δυόμισι αιώνες αναμονής της αοράτου χειρός νά 'ρθει να κάνει ξανά την μοιρασιά στα ίσα τους έμαθε πολλά. Το σύστημα δεν ισορροπεί αλλά είναι ακριβοδίκαιο, ό,τι του δίνεις σου δίνει, αρκεί να το αξίζεις. Τόση σπάταλη φαιάς ουσίας για να διατυπωθούν κατά τρόπο ορθολογιστικό οι παγκόσμιοι νόμοι της δυστυχίας... Το μεγαλύτερο πολιτισμικό ξόδεμα στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Περί αριστείας

Είναι εύκολο να λες ότι ο καλύτερος κερδίζει και ακόμη ευκολότερο να το πιστεύεις βαθιά μέσα σου. Ο λόγος περί της αριστείας έπανε πάντα ως επιχείρημα που δικαιολογεί επιλογές, χωρίς να τις δικαιώνει απαραίτητα. Σε δύσκολες στιγμές, όταν ο θεός δεν μπορεί να επιχειρήσει ένα ξεσκαρτάρισμα γρήγορο και αποτελεσματικό, τη λύση τη δίνει η ιεράρχηση των επιλογών κατά το ωφελιμότερο ή αποτελεσματικότερο. Θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς ότι η διαδικασία επιλογής ενός κάποιου δεν συνεπάγεται αυτόματα τον αποκλεισμό ενός κάποιου άλλου. Όποιος πιστεύει ακόμη κάτι τέτοιο ας διαβάσει ξανά την προηγούμενη παράγραφο. Είπαμε ότι η ευτυχία και η αριστεία είναι είδη που αποκτούν αξία επειδή είναι σπάνια και όχι επειδή έχουν νόημα. Το νόημα θέλει χρόνο και κουβέντα για να βγει, κι είναι από κάθε άποψη αντιπαραγωγικό. Ποτέ δεν υπάρχει αρκετός χρόνος και αρκετός τόπος για να ασχοληθούμε μ' αυτό, οπότε ας εμπιστευτούμε τους άριστους, που είναι λίγοι και (άρα) καλοί, «να τελειώνουμε». Η διανοητική οκνηρία κερδίζει γι' ακόμη μια φορά το παιχνίδι πανηγυρικά.

Μαζί και χώρια (εμείς και οι άλλοι)

Το ενοχλητικό με τις αναλύσεις ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό είναι η αποστασιοποίηση πάνω στην οποία βασίζεται η κριτική τους και η λατρεία των μεγάλων μεγεθών. Χωρίς καμιά διάθεση υποτίμησης των μεγάλων αγώνων μπορούμε να επισημάνουμε την ανυπαρξία οποιασδήποτε αναφοράς στα μικρά, τετριμμένα και καθημερινά. Ωστόσο, αν τελικά υπάρχει κάπου ένα πεδίο μάχης, είναι αλήθεια ότι πιο εύκολα εντοπίζεται στη γειτονιά μου, εκεί που δουλεύω, στο σπίτι μου, παρά στις ζούγκλες της Λατινικής Αμερικής. Αυτό που αποδεχτήκαμε να ονομάζουμε νεοφιλελευθερισμό, νομιμοποιώντας κατά κάποιο τρόπο βιαστικά την αυταρέσκεια των οπαδών του και το γούστο τους για το μοντέρνο, αποδεικνύεται τελικά τόσο παλιό όσο και οι πέτρες, όπως ακριβώς και τα μέσα αντιμετώπισης του (και δεν εννοώ μόνο τις πέτρες). Η λήθη, η διανοητική οκνηρία, η κοινωνική αδικία, δεν ανακαλύφθηκαν πρόσφατα από κάποιο νομπελίστα θεωρητικό οικονομολόγο, υπήρχαν από πάντα και αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά από ανθρώπους που προτιμούσαν την πολυπλοκότητα του πολλοί μαζί από την απαιτηλή απλοϊκότητα του καθένας χώρια. Θα μπορούσε βέβαια να παρατηρήσει κανείς ότι το κριτήριο της συλλογικής δράσης είναι ιδιαίτερα φτωχό για να χαρακτηρίσει μια δράση «πολιτική». Μια τέτοια δράση βασίζεται κυρίως στη συνειδητοποίηση του δράστη και στη λήψη μιας κάποιας απόστασης από την καθημερινότητα του, την συνάντηση του δηλαδή με μian άλλην υπόσταση, πιο «πολιτική», η καλύτερα περισσότερο «διανοουμενίστικη». Κάτι τέτοιο προφανώς εννοούμε όταν εντοπίζουμε -και περιορίζουμε συνάμα- το πεδίο του αγώνα σε περιόδους και τόπους εξαιρετικούς, κατοικημένους από εξαιρετικούς ανθρώπους, μακριά από την πεζή καθημερινότητα. Οι πρωτομάστορες της παγκοσμιοποίησης προσπαθούν να μας πείσουν ότι η παγκοσμιοποίηση είναι κάτι πέρα από μας, όπως κάποιοι πολέμιοι περιορίζουν, συνειδητά ή ασυνείδητα τη δράση τους σε στρατηγικές, αλλά στενάχωρες συγκυρίες, περιορίζοντας τον αγώνα σε κάτι εξωτικό. Η αναλογία ανάμεσα στις δύο αντιπαλες πολιτικές πρακτικές, του νεοφιλελευθερισμού και των αντιπάλων του, είναι εμφανής και συμβάλει σ' αυτό το περίεργο αίσθημα της εξομίσωσης ενός νεοφιλελεύθερου λόγου με τον αντίπαλο του, όχι βέβαια ως προς τη φύση αλλά ως προς τη δομή του επιχειρήματος. Το εγώ μας, υπό οποιαδήποτε ιδιότητα και να συμμετείχε στη σύνοδο του Σιατλ (του διαδηλωτή ή του οικονομικού εμπειρογνώμονα), πρέπει να συναντήσει ένα ιδεατό μοντέλο «άλλου» και να ζήσει την σχιζοφρένεια του κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες που δεν έχουν να κάνουν και πολύ με την επαρκή πραγματικότητά του. Η σιωπηρή αποδοχή του μανιχαϊστικού μοντέλου που γεννά αγγέλους και διάολους είναι μια πρώτη ήττα, ακόμη και αν κάθε φορά που τεσταριζόμαστε διαπιστώνουμε με ικανοποίηση ότι αποτελούμε μέλη του ελιτίστικου παραδείσιου Κλαμπ.

Ένας τρόπος

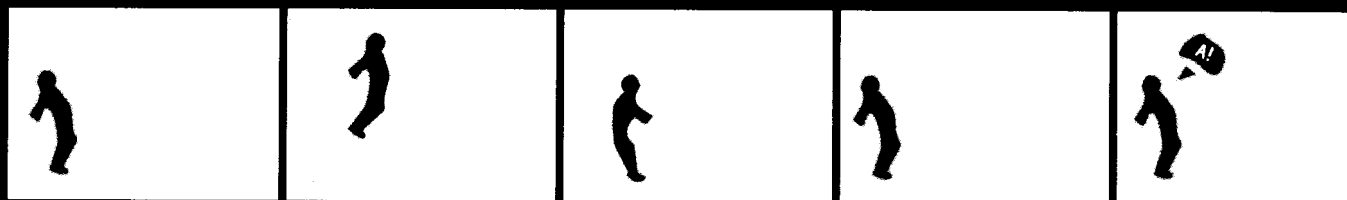
Η Ζωή μας δύσκολη

Αν η καθημερινότητα έχει φέρει την κοινωνική ανθρωπολογία στα πρόθυρα της επιστημολογικής χρεοκοπίας, αυτό συμβαίνει γιατί η ζωή μας είναι πατίνι. Δεν μπορείς να καταλάβεις τίποτα επιμένοντας να μοιράζεις και να ξαναμοιράζεις τις κατηγορίες σου (όμοια μια ανώφελη πασιέντζα), αν δεν έχεις την διάθεση να το βουλώσεις και να καταλάβεις τι τρέχει. «Μουχαμπέτι την ώρα της δουλειάς», μαζέματα σε σπίτια και καφενεία, «εντάξει φερσίματα», «παραλλαγές να μην μας καταλάβουν», κουτσομπολιά και χαοτικά συστήματα αλληλεγγύης, σχήματα σχέσεων διάσπαρτα, απολίτικα, ανόητα αλλά αποτελεσματικά. Φυσικά μπορεί κανείς να τα αναλύσει και να καταλήξει στην επισήμανση της μη σαφούς πολιτικής τοποθέτησης και της επισφαλούς τους ταυτοποίησης σ' ένα όποιο στοιχειοθετημένο πολιτικό φάσμα, αλλά σε κάθε περίπτωση, σε πιο βαθμό δικαιούμαστε να ακυρώνουμε πολιτικές πρακτικές με την δικαιολογία της ελλειπτικής και αρπακόλλα (άρα κοινωνικής;) σύστασης τους; Και στη συνέχεια πόσο δικαιωμένες μπορούμε να αισθανόμαστε ατενίζοντας τα αποτελέσματα μιας τέτοιας, με τη σέσουλα, υποτίμησης κοινωνικών πρακτικών;

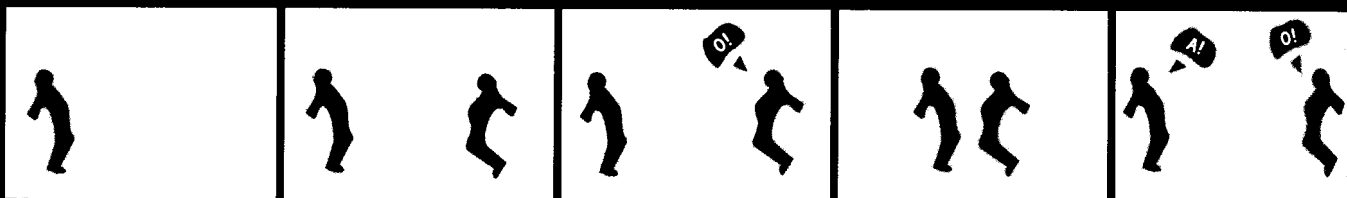
Επιμύθιο

Να μιλάς λογικά δεν σημαίνει απαραίτητα ότι πρέπει να αναπαράγεις στην καθημερινότητα τη φρίκη της φορμαλιστικής ανάλυσης, με την δικαιολογία ότι έτσι καταλαβαίνομαστε καλύτερα. Η κοινωνικοποίηση της εμπειρίας και η επανασύσταση του δημόσιου χώρου δεν περνάει μέσα από το μάτι της βελόνας κι επομένως δεν πάει στον παράδεισο, παρά μόνο αν νομιμοποιηθεί ως τέτοια στη συνείδηση μας και αν οικιοποιηθούμε τα κατά την κυριαρχία κουσούρια της, μεγάλες ανακαλύψεις μιας απονενοημένης επιστήμης/τέχνης. Μιας επιστήμης/τέχνης που δεν θα υπάρξει ποτέ, γιατί ενδιαφέρεται ελάχιστα στο να συνάγει και να αντιληφθεί την πραγματικότητα *στοιχειωδώς*, σε κομματάκια, αλλά προτιμά την ταπεινότητα της μεταγωγής, της προσποίησης, και το πλέξιμο δικτύων νοήματος *άναρχων* (=χωρίς αρχή και τέλος, όπως ο θεός στα τροπάρια της Μεγάλης Τρίτης) που σε πάνε μακριά πηδώντας από το κοντινό στο κοντινό, από το σπίτι στη δουλειά και από εκεί παντού... ακόμη και στο Σιατλ.

μιλάς για το παρελθόν

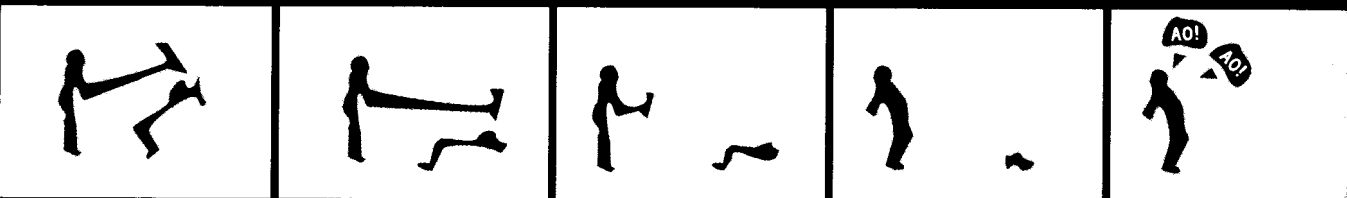
h o m o

h o m i n

l u p u s

Ο Καρίμ δεν υπήρξε ποτέ

Ο δωδεκάχρονος Καρίμ, ο μικρός Κούρδος που μέσα στην Οδύσσεια της ζωής του αναζητά την Ιθάκη στην Ελλάδα θα στοιβαχτεί σε βάρκες, ίσως θα κολυμπήσει, θα χάσει τους δικούς του, θα βγει στην ακτή κάποιου νησιού, θα διηγηθεί την ιστορία του ξανά και ξανά, θα κλείσει τα μάτια του μπροστά στις κάμερες, θα περάσει μερικά χρόνια στον καταυλισμό του Λαυρίου, θα ξαναπεί την ιστορία του, θα

ξαναμετρήσει αυτούς που έχασε, θα δείξει τις πληγές στο σώμα του και τελικώς θα μάθει ότι ανήκει σε μία σχετικά προνομιούχα κατηγορία αλλοδαπών, αυτή των υποψήφιων πολιτικών προσφύγων. Κι αν η ιστορία του ηχήσει αρκετά συγκινητική στα αυτιά των πλούσιων και πολιτισμένων Δυτικών (των θρεμμένων με μπόλικες ελευθερίες ώστε να φρίττουν μπροστά στην καταδίωξη λόγω ιδεών) ο μικρός Καρίμ θα βρει την Ιθάκη του και θα ζήσουν όλοι καλά κι εμείς καλύτερα.

Αν όμως τύχει τη χρονιά που φτάνει ο Καρίμ να έχουν φτάσει κι άλλοι πολλοί, με ίδιες, αν όχι πιο συγκινητικές ιστορίες, τότε τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Τότε, το ελληνικό κράτος θα πρέπει να μετρήσει νεκρούς, πληγές,

χρόνια φυλακής, χρόνια βασανιστηρίων. Να μετρήσει τον πόνο στην κάθε ιστορία και να δώσει το έπαθλο στις 15 καλύτερες. Γιατί πρέπει να διατηρήσει το προφίλ της πολιτισμένης χώρας χωρίς να αφήσει να του πάρουν τον αέρα. Κι αυτό το δύσκολο έργο αναλαμβάνει η στατιστική. 5% των αιτήσεων για πολιτικό άσυλο γίνονται δεκτές κάθε χρόνο. Ούτε περισσότερες ούτε λιγότερες. Ο μικρός Καρίμ

νικήθηκε απ' τη στατιστική.

Οι «ομογενείς» είναι μια άλλη σχετικά προνομιούχα κατηγορία αλλοδαπών. Αυτοί γίνονται δεκτοί με αναγκαστικά δάκρυα χαράς από το ελληνικό κράτος γιατί είναι αδελφές ψυχές που οι συγκυρίες τούς υποχρέωσαν να ζουν μακριά στα ξένα και που οι συγκυρίες τούς υποχρεώνουν να επιστρέψουν στα πάτρια εδάφη. Όχι ότι δεν θα υποστούν ταλαιπωρία ανάλογη μ' αυτήν του μικρού Καρίμ. Θα στηθούν

σε ουρές, θα παραλάβουν αιτήσεις, θα πληρώσουν παράβολα, πολλά παράβολα, θα φωτοτυπήσουν, θα μεταφράσουν και θα επικυρώσουν πιστοποιητικά γεννήσεως, θα ταξιδέψουν πολλά χιλιόμετρα μπρος πίσω για να φέρουν ξεχασμένα έγγραφα, θα περάσουν από

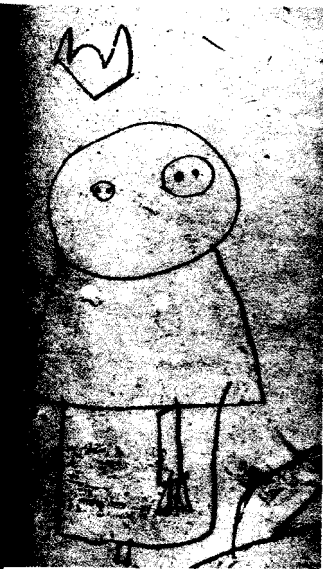
συνεντεύξεις ξανά και ξανά, θα πρωτοκολληθούν, θα ελεγχθούν, θα ταξινομηθούν, θα αξιολογηθούν. Και θα κερδίσουν, αν αποδείξουν την «ελληνικότητα» του παππού

ή της γιαγιάς. Του μπαμπά ή της μαμάς. Την «ελληνικότητα», μα επιτέλους, τι περιλαμβάνει αυτή η έννοια; Ανοίγει παρένθεση.

- το «καθαρό ελληνικό DNA»; Κι άλλα παραμύθια, λες και περιμέναμε τις τελευταίες επιστημονικές ανακαλύψεις για το κατά τα 95% ίδιο DNA μεταξύ ανθρώπου και πιθήκου για να καταλάβουμε ότι αυτές οι θεωρίες περί φυλών από κάπου μπάζουν, αλλά βέβαια, η ελληνική φυλή είναι μεγάλη και τρανή, και καθαρή, πάνω απ' όλα, όταν τα λέγανε άλλοι αυτά τους λέγανε ναζί και φασίστες, ανάλογα για ποια φυλή μιλούσαν, τι είναι το DNA δηλαδή για να έχει εθνικότητα και ποιότητα, ούζο Μυτιλήνης;
- την ελληνική γλώσσα; Που επικράτησε ξεκάνοντας κάμποσες άλλες τοπικές γλώσσες και διαλέκτους και μαζί μ' αυτές τους πληθυσμούς που τις μιλούσαν, τι να κάνουμε όμως, εθνική ταυτότητα χωρίς μητρική γλώσσα δεν νοείται, αλλιώς δηλαδή πώς θα διαβάζει όλο το «έθνος» την εφημερίδα του κάθε μέρα, εν είδει καθημερινού προσκυνήματος, στα υποχρεωτικώς ενδιαφέροντα θέματα της επικαιρότητας, πώς θα είχαμε «εθνικούς» ποιητές, «εθνικούς» ήρωες και «εθνικό» ύμνο, το πάτερ ημών του προσκυνήματος που λέγαμε;
- την ορθόδοξη πίστη; Που, αν και ορθόδοξη, εντελώς ανορθόδοξα αποτέλεσε και αποτελεί βασικό συστατικό της περιβόητης «ελληνορθόδοξης ταυτότητας», δηλαδή ο «έλληνας» είναι ορθόδοξος και ο ορθόδοξος, δεν μπορεί, όλο και κάποια «ελληνική» ρίζα θα κουβαλάει, μοναδική περίπτωση στην παγκόσμια ιστορία τέτοιο πάντρεμα, οπότε δεν χρειάζονται και καμιά ιδιαίτερη φώτιση όλοι όσοι έρχονται, για να καταλάβουν ότι, για να ζήσεις στη χώρα που κάνει και συλλαλητήρια για το θεό της άμα λάχει, κάνεις μερικές υποχωρησούλες για να βγει μετά η νουνά και να σε υπερασπιστεί στις κάμερες.
- τη λεβεντιά, το φιλότιμο, το κέφι; Και όλα τα ανατριχιαστικά της Φίνος, και μήπως τελικά πρέπει να περάσεις τα σύνορα χορεύοντας συρτάκι με κοντή φούστα, με ταινίες του Ξανθόπουλου κι ένα χρονικό της απόβασης στην Κρήτη στην τσάντα;
- ή μήπως το εμπορικό δαιμόνιο; Οπότε μην ξεχάσετε να γράψετε στο βιογραφικό σας για το σούπερ μάρκετ του θείου Ατανάς στα περίχωρα του Τμπιλίσι, άμα είχε και καμιά βάρκα ο μπαμπάς ακόμα καλύτερα, για την ελληνική ναυτιλία μιλάει όλος ο κόσμος.

Κλείνει η παρένθεση, συμπέρασμα δεν βγάλαμε, ελπίζουμε να βγάλετε εσείς ένα.

Οι δύο προηγούμενες κατηγορίες αλλοδαπών αντιδιαστέλλονται μ' αυτήν των οικονομικών μεταναστών. Αν και οι δύο πρώτες γίνονται δεκτές με φόβο μπροστά στο νέο αλλά και με δέος, αυτή η τελευταία κατηγορία δεν διαθέτει τη μαγική συνταγή για να ξεπνήσει είτε βαθιά ανθρωπιστική συγκίνηση είτε αλαλάζουσα εθνική περηφάνεια. Οι ιστορίες φτώχειας είναι πολλές και βαρετές

και μόνο φόβο προκαλούν. Άλλωστε οι ισχυροί του πλανήτη είναι σαφείς: οι φτωχοί είναι χρήσιμοι όταν μένουν στον τόπο τους (κατά το «όπου φτωχός κι η μοίρα του») και σε λελογισμένες ποσότητες, για περιορισμένη χρήση, όταν έρχονται στο δικό μας. Ο κόσμος μικραίνει, τα αεροπλάνα εκμηδενίζουν τις αποστάσεις, ο τουρισμός διατηρεί τους

προνομιούχους σε αέναη κίνηση, οι φτωχοί όμως είναι αποκλεισμένοι στον τόπο τους ή κινούνται κατά παραγγελία. Τα σύνορα πέφτουν, αλλά για τις επιχειρήσεις. Γι' αυτό λοιπόν είναι οι δασμοί που καταργούνται κι όχι οι

βίζες και τα διαβατήρια. Οι επιχειρήσεις μετακινούνται ελεύθερα, επιλέγουν να εγκατασταθούν εκεί που θα έχουν το μικρότερο κόστος ή εκεί όπου ανοίγονται ελπιδοφόρες νέες αγορές, και χρειάζονται εργαζόμενους να δουλεύουν για εξευτελιστικά μεροκάματα με σκυμμένο το κεφάλι. Ολόκληρες χώρες μετατρέπονται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Και οι διαφυγόντες ψάχνουν να βρουν το όνειρο μέσα από ανασφάλιστα 16ωρα στα χωράφια, στις οικοδομές και στα μπαρ, αγχωμένους ύπνους σε σ π ί τ ι α - τ ρ ύ π ε ς , συνοριοφύλακες και γείτονες-ρουφιάνους, ουρές στις αρμόδιες υπηρεσίες για την περιπόθητη νομιμοποίηση, παράβολα εξαγοράς της ανοχής και κάρτες διαφόρων χρωμάτων. Στο περιθώριο μιας κοινωνίας που τους ανέχεται μόνο όταν και

εφόσον δουλεύουν και τους πετάει όταν αχρηστεύονται. Που εφευρίσκει κατηγοριοποιήσεις για να ελέγχει και να περιορίζει, να χρησιμοποιεί και να καταβροχθίζει.

Antiretroviral® Generic

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ HIV ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Αυτό το κείμενο περιγράφει μερικές μόνο από τις διεκδικήσεις των φαρμακευτικών εταιριών από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου.

χρωμο, διαυγές, με χαρακτηριστική οσμή εχθρικής συμπεριφοράς απέναντι σε πολυεθνικές φαρμακευτικές εταιρείες.

ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

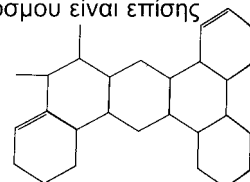
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο ιός HIV είναι ο πιο διάσημος ιός της τελευταίας 20ετίας. Η δημοσιότητα που έχει πάρει η προκαλούμενη πάθηση (AIDS) είναι συγκρίσιμη με άλλες του παρελθόντος όπως η πανούκλα και η φυματίωση. Τα φάρμακα δυσεύρετα και απαγορευτικά ακριβά για την πλειοψηφία των ασθενών που προέρχεται απ' τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Σως να ήταν η έλλειψη καλών μάντζερ τον 19° και μέχρι τα μέσα του 20° αιώνα που εξηγεί γιατί η χρήση αυτονόητων σήμερα για τον αναπτυγμένο κόσμο αγαθών όπως το τρεχούμενο νερό, η καθαριότητα εν γένει ή η πενικιλίνη δεν πατενταρίστηκαν στην αναζήτηση κέρδους.

ΔΡΑΣΕΙΣ: Η αντιγραφή και φτηνή παραγωγή φαρμάκων κατά του AIDS από κρατική βιομηχανία στην Βραζιλία πέτυχε τον περιορισμό των θανάτων από τον ιό κατά 80% από το 1997. Παρόμοια πολιτική ακολουθεί και η Ινδία, ενώ η Ν. Αφρική επιδιώκει από το 1998 να εισάγει φτηνά αντίγραφα από την Ινδία.

ΧΡΗΣΗ: Απαιτείται εσκεμμένη άγνοια της σύμβασης για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων (TRIPS) που επιβάλλεται από τον WTO ή η όσο το δυνατόν πιο ευέλικτη συμμόρφωση προς αυτήν, όπως η χρήση της διάταξης που προσπάθησε να εφαρμόσει η κυβέρνηση της Ν. Αφρικής, η οποία επιτρέπει την εισαγωγή αντιγράφων των φαρμάκων σε καταστάσεις ανάγκης.

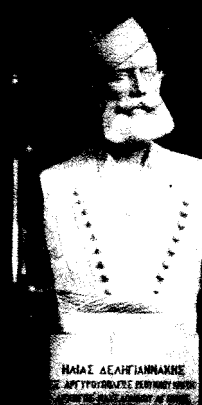
ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ: Περιπτώσεις 4.5 εκατομμύρια ασθενών σε μια χώρα πληθυσμού δεκάδων εκατομμυρίων θεωρούνται τουλάχιστον κατάσταση ανάγκης και η χορήγηση κρίνεται απαραίτητη.

ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ: Προκαλεί την συντονισμένη αντίδραση μεγάλων φαρμακευτικών εταιριών που δεν μπορούν να αφήσουν ανεκμετάλλετες τις δυνατότητες μιας τέτοιας πρόσφορης αγοράς. Χει αναφερθεί περίπτωση μήνυσης από 39 εταιρίες (GlaxoSmithKline, Bristol-Myers Squibb, Roche, Merck) κατά της Ν. Αφρικής που την εμποδίζει από το 1998 στην εισαγωγή φτηνών φαρμάκων από την Ινδία. Η δημόσια κατακραυγή ήταν τέτοια που η μήνυση αποσύρθηκε, πικρή νίκη μπροστά στις συνεχείς οικονομικές πιέσεις και την αναγκαστική επιβολή των TRIPS σε κράτη που δεν προστάτευαν τα φάρμακα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Περιπτώσεις εκβιασμού για κατάργηση εμπορικών συμφωνιών από κυβερνήσεις υπερδυνάμεων προς χώρες του τρίτου κόσμου είναι επίσης διαδεδομένες.

ΠΟΙΟΣ ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΑΓΑΛΜΑ

ΤΖΙΓΕΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

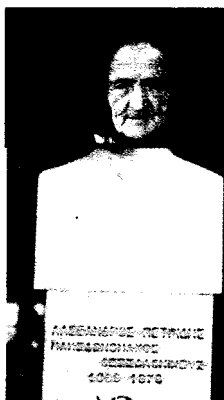
Γεννήθηκε το 1988
στο Δενδροπόταμο Θεσσαλονίκης.

Από το 1994 έως το 1999
εργάστηκε ως πωλήτρια λουλουδιών
και κυρίως ως πωλήτρια χαρτομάντηλων
κοντά σε φτωχικούς σηματοδότες.

ΠΑΥΣΕΙΣ

Σκοτώθηκε το 1999 από διερχόμενο αυτοκίνητο αγνώστων στοιχείων.

ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Γεννήθηκε το 1906 στην Έδεσσα.

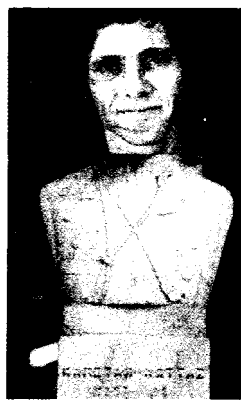
Εργάστηκε ως εργάτρια σε εργοστάσια
της Αυστραλίας και στη συνέχεια
της Δ. Γερμανίας από το 1924 έως το 1968.

Απέκτησε 6 παιδιά
14 εγγόνια και 5 δισέγγονα

ΠΑΡΕΛΕΥΣΗ ΠΕΤΡΙΝΗΣ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
1906-1976

Πέθανε το 1999 από ανακοπή καρδιάς.

ΜΠΑΣΚΙΝ ΤΖΕΜΑΛ

Γεννήθηκε το 1971
στους Σαράντα της Αλβανίας.

Από το 1993 εργάστηκε στην Ελλάδα
σε διάφορες εργασίες
κυρίως αγροτικές και οικοδομικές.

ΚΑΤΕΡΑΦΟΡΟΣ ΤΖΕΜΑΛ
ΜΠΑΣΚΙΝ

Σκοτώθηκε το 1999 σε συμπλοκή με άντρες του σώματος συνοροφυλακής.

ΓΕΩΡΓΟΥΣΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Γεννήθηκε το 1962
στο Δοξάτο της Δράμας.

Από το 1985 έως το 1991 εργάστηκε
ως διορθωτής σε διάφορες
τοπικές εφημερίδες της Θεσσαλονίκης.
Από το 1992 έως το 1999 εργάστηκε
ως δάσκαλος στην α'βάθμια εκπαίδευση.

Αυτοκτόνησε το 1999.

ΚΑΡΑΚΛΙΕΒΑ ΖΟΡΑ

Γεννήθηκε το 1978
στην Τυφλίδα της Γεωργίας.

Από το 1996 εργάστηκε στην Ελλάδα
σε διάφορα νυχτερινά κέντρα,
κυρίως της επαρχίας.

Πέθανε το 1999 από ξυλοδαρμό.

ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Γεννήθηκε το 1968
στο Καλοχώρι Θεσσαλονίκης.

Εργάστηκε ως βοηθός ελαιοχρωματιστή
από τα παιδικά του χρόνια μέχρι και
το 1991, χρονιά που αρχίζει δική του
δουλειά και εγγράφεται στο ΙΚΑ.

Σκοτώθηκε το 1999 πέφτοντας από σκαλωσιά.

ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ ΟΧΙ;

Η πόλη είναι εν δυνάμει τα πάντα

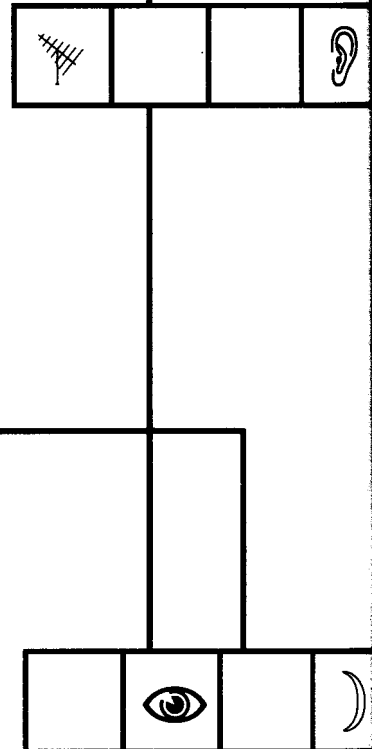
Η πόλη είναι η μήτρα που γεννά τις εμπειρίες μας και συνάμα η κοίτη όπου επιστρέφουν τα αποτελέσματα της αξιοποίησής τους. Στο έργο της περιοδεύουσας καθημερινότητας είναι το soundtrack που πλαισιώνει τον μύθο μας, που τον τροφοδοτεί και τον υφίσταται.

Συνολικά αποφορτισμένη από ιδεολογήματα, πεδίο συγκρούσεων όσο και συναντήσεων, η πόλη, συνεπής στην ανομοιογένειά της, φιλοξένησε το ξένο και το διαφορετικό, και μ' όλες τις επιφυλάξεις και τα κατάλοιπα ενός αρχοντοχωριάτη, έδωσε άσυλο σε ό,τι δεν χωρούσε στην επαρχία. Μπορεί η πληθωρικότητα της πόλης να υπήρξε προστατευτική σε ό,τι έπληττε ο πλάγιος ή και άμεσος κοινωνικός έλεγχος μιας κλειστής κοινωνίας, πρόδωσε ωστόσο τις ανθρώπινες σχέσεις, που στο παρόν της παλινδρομούν μεταξύ εξατομίκευσης κι εμπορευματοποίησης.

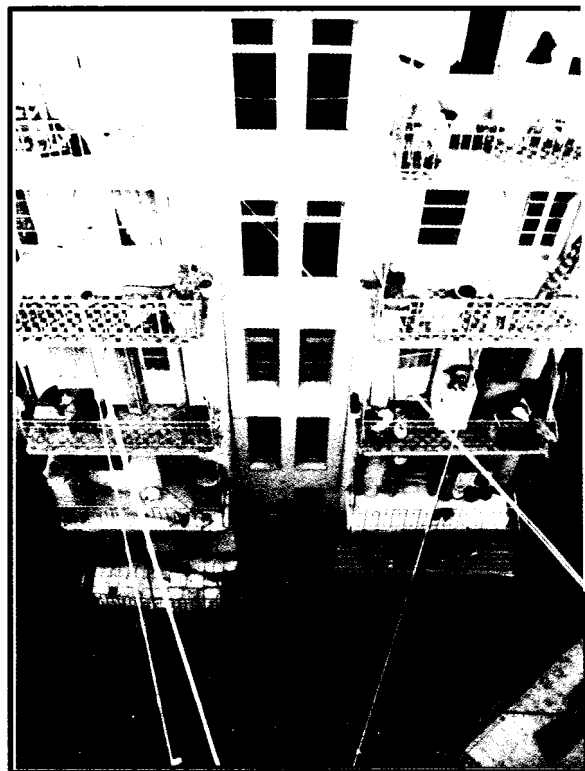
Στο ψηφιδωτό της πόλης, κάποιες φορές οι ψηφίδες μας απορροφώνται από την εικόνα, σκιάζονται από το σύνολο, που απομυζά την ιδιαιτερότητα κάθε κομματιού χάριν της δικής του ακεραιότητας. Άλλες φορές πάλι καταφέρνει κι αναδεικνύει εκείνο το κομμάτι που με την ξεχωριστή χροιά του την εμπλουτίζει συνολικά.

Η συγκέντρωση σ' ένα μέρος πολλών ανθρώπων με ετερόκλητες επιθυμίες, αναζητήσεις, συνήθειες, έως και εκ διαμέτρου αντίθετες αντιλήψεις και κουλτούρες είναι απλοϊκά αυτό που κυρίαρχα καθόρισε τη φυσιογνωμία της σύγχρονης πόλης. Ένας κόσμος μετέωρος, ξεριζωμένος απ' το παρελθόν του, με αμφίβολο παρόν, μια και ακόμη διακυβεύεται η σχέση με τον τόπο του, δεκτικός ωστόσο σε πειράματα, είναι αυτός που την κατοικεί. Η πόλη ασχολείται με το μέσο όρο, προκειμένου να ικανοποιήσει, να εκπληρώσει, να πραγματώσει τις κατά το δυνατόν περισσότερες απ' αυτές τις αντικρουόμενες επιθυμίες. Μέσα στον καταιγισμό των μηνυμάτων που εκπέμπονται, των πληροφοριών που ανταλλάσσονται, των γεγονότων που λαμβάνουν χώρα,

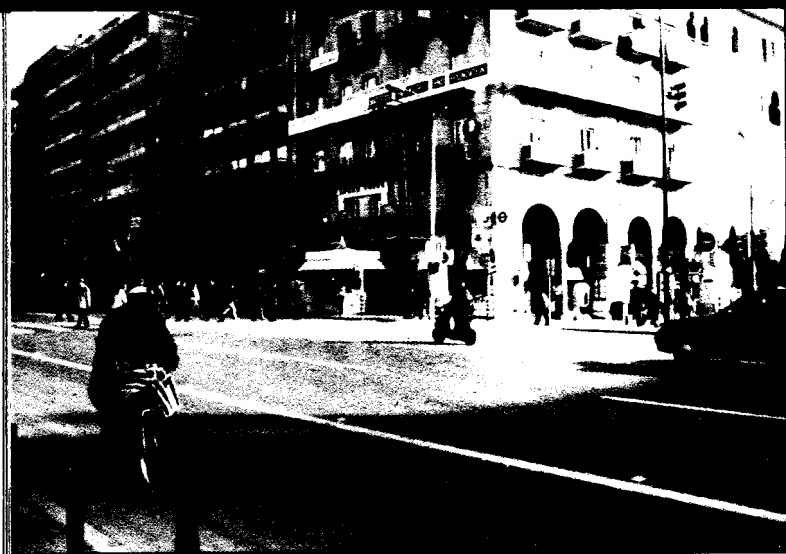
αποδυναμώνεται το ιδιαίτερο χρώμα των δυνατοτήτων του καθενός και της καθημιάς μας. Μέσα στο θόρυβο του γίνεσθαι της πόλης, η προσωπική βούληση είναι μόνο αυτή που θα αποσπάσει από τη βαβούρα το ξεχωριστό. Γι' αυτό και δεν θα μπορούσαμε να συλλάβουμε αυτό που τελικά η πόλη "είναι", ή το απαύγασμα των δυνατοτήτων που η πόλη προσφέρει. Η μόνη βεβαιότητα που θεωρούμε κεκτημένη είναι ότι η πόλη προσφέρει αυτές τις δυνατότητες, κορηγεί -μέσα στα πλαίσια αυτού του αναγκαστικού εκ των πραγμάτων πλουραλισμού- τα μέσα για να φτιαχτεί ο,τιδήποτε.

Η πόλη είναι συγκεκριμένη, διαμελισμένη με δεδομένα -όσο ελαστικά κι αν γίνονται κάποιες φορές- κριτήρια. Χώροι εργασίας, διασκέδασης, μάθησης, χώροι για πάρκιγκ, για παιχνίδι, για ψώνια, συνιστούν ένα συνονθύλευμα προκαθορισμένων σημείων για δεσμευμένη και περιορισμένη χρήση, ήδη από τον τρόπο και τη στιγμή του σχεδιασμού τους. Ένα πλέγμα από φραγμούς, σύνορα, όρια, πολλαπλασιαζόμενα κάγκελα, κάμερες που αδίστακτα διεισδύουν παντού, την καθιστούν ασφυκτικό πεδίο που τελεί διαρκώς υπό παρακολούθηση, και τους ανθρώπους της, φιγούρες που γλιστράνε πίσω από την κλειδαρότρυπα. Αν ο χώρος είναι κατακερματισμένος, ο χρόνος μας διανέμεται σ' αυτό το διαλυμένο τοπίο. Οι συγκεκριμένες διαδρομές είναι μέρος της ζωής μας, έχουν ενσωματωθεί σ' αυτήν, όπως αφιερώνουμε καθημερινά κάποιες ώρες στον ύπνο, όπως υπολογίζουμε τα διαλείμματα για φαγητό, όπως αφαιρούμε το οκτώωρο της εργασίας. Η πόλη επιβάλλει τους ρυθμούς της.

Τα πάρκα, οι κήποι με τις αυταπάτες, συνιστούν μια ψευδαίσθηση, μια αποτυχημένη όαση στο γκρίζο της σύνολης επιφάνειας, μια ανεπαρκής απόπειρα εξωραϊσμού του προσώπου της πόλης, μάλλον την προσπάθεια μεταφοράς της εξοχής μέσα στα όριά της. Πολύ περισσότερο όμως επιβεβαιώνουν πόσο απομακρυσμένη είναι η πραγματικότητα της πόλης από τη φύση, πόσο καταδικασμένη η απόπειρα μετάγγισης της μίας στην άλλη, προσπάθεια κάλυψης μιας εσωτερικής ανάγκης για επαφή και συνομιλία με τη φύση που εν τέλει απομένει ανικανοποίητη.

Τα κτίρια που μορφοποιούν την πόλη, καθώς στεγάζουν τον κόσμο της με όλες τις ανάγκες και τις λειτουργίες του, αντανakλούν το είδος αυτών των αναγκών που καλούνται να καλύψουν, τελικά την ύτε

ποιότητα ζωής που έχουν οι άνθρωποι επιλέξει. Η εικόνα των αντιανθρώπινων κτιρίων αντικατοπτρίζει την αντίληψη που κυριαρχεί για την οργάνωση της ζωής και των σχέσεων, ίσως και να υποδηλώνει έναν κίβδηλο σεβασμό στην αντίληψη αυτή που στηρίζει την απομόνωση και πολλαπλασιάζει τα κενά των αλλοτριωμένων σχέσεων. Η πολεοδομία δεν είναι ούτε αθώα και τυχαία, ούτε μάγισσα με καλοστημένα σατανικά

σχέδια. Υπάρχει πράγματι ένα αρχιτεκτονικό κατεστημένο που υπαγορεύει τον τρόπο δόμησης της πόλης, έτσι ώστε κι ο πιο συνειδητοποιημένος αρχιτέκτονας να υποχρεώνεται να συμβιβαστεί σ' αυτό και να συμμορφωθεί στις απαιτήσεις της μιας ή της άλλης εταιρείας. Η κατάσταση αυτή είναι ανατρέψιμη μόνο εφόσον ο ίδιος ο τρόπος ζωής απαιτήσει κτίρια ανθρώπινα, έναν τρόπο δόμησης της πόλης που θα πηγάζει από και θα υποστηρίζει τις ανθρώπινες σχέσεις, θα ενισχύει το αίσθημα της κοινότητας, όταν η ικανοποίηση των αναγκών και η απόκτηση αγαθών θα προκύπτει συλλογικά και η ζωή θα οργάνωνεται μέσα από λογικές συνεργασίας κι ανταλλαγής.

Μ' εκείνη την έννοια της πόλης που την ταυτίζει με την κοινότητα και που η ιστορία έχει καταβροχθίσει στους πιο μακρινούς αιώνες της, η σύγχρονη μητρόπολη ελάχιστη σχέση έχει. Αντίθετα, η μαζική συσσώρευση σε έναν τόπο οδήγησε στη βαθμιαία απομάκρυνση από τη διαχείριση και τη λήψη αποφάσεων, ώστε η έννοια του πολίτη να περιορίζεται σ' αυτήν του άβουλου ψηφοφόρου και αυτή της κοινότητας να θεωρείται εξαφανισμένη. Η απόσταση ανάμεσα στο άτομο και τις διαδικασίες εκείνες που αποφασίζουν και παρεμβαίνουν ουσιαστικά σε κρίσιμους τομείς της ζωής του, δεν γεφυρώνεται με την απατηλή Κυριακή των εκλογών και τη σχιζοειδή θεώρησή της ως αρκετής για τη συμμετοχή του πολίτη στα κοινά. Το χάσμα αυτό θα καλυφθεί μονάχα όταν λ.χ. η γειτονιά -ως ήδη υπαρκτή ανθρώπινη κοινότητα με κοινές ανάγκες και κοινά προβλήματα- επανακτήσει το νήμα της και συσφίξει τους δεσμούς των ανθρώπων που την απαρτίζουν, οι οποίοι θα αποφασίζουν πια οι ίδιοι για την τύχη τους. Μέσα στην υπάρχουσα πραγματικότητα της πόλης, μπορούμε να ανιχνεύσουμε κύτταρα δομών, θεσμών, παραδόσεων και με κατάλληλη αξιοποίηση να τα καταστήσουμε ελπιδοφόρους προπομπούς της εκπλήρωσης των επιθυμιών μας. Αυτό είναι το στοίχημα που η πόλη βάζει με τον εαυτό της. Τα σημάδια υπάρχουν. Εκκρεμεί η ανάγνωση και ψηλάφισή τους.

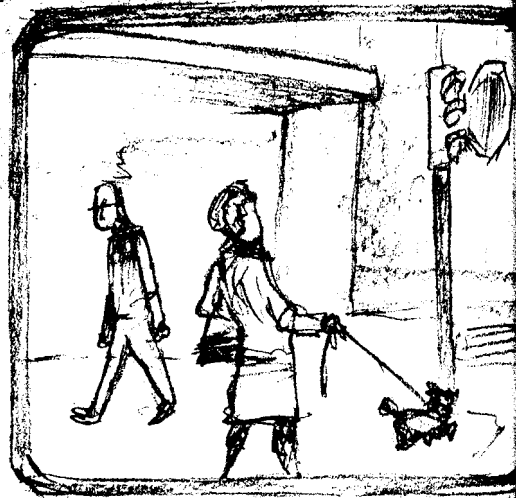
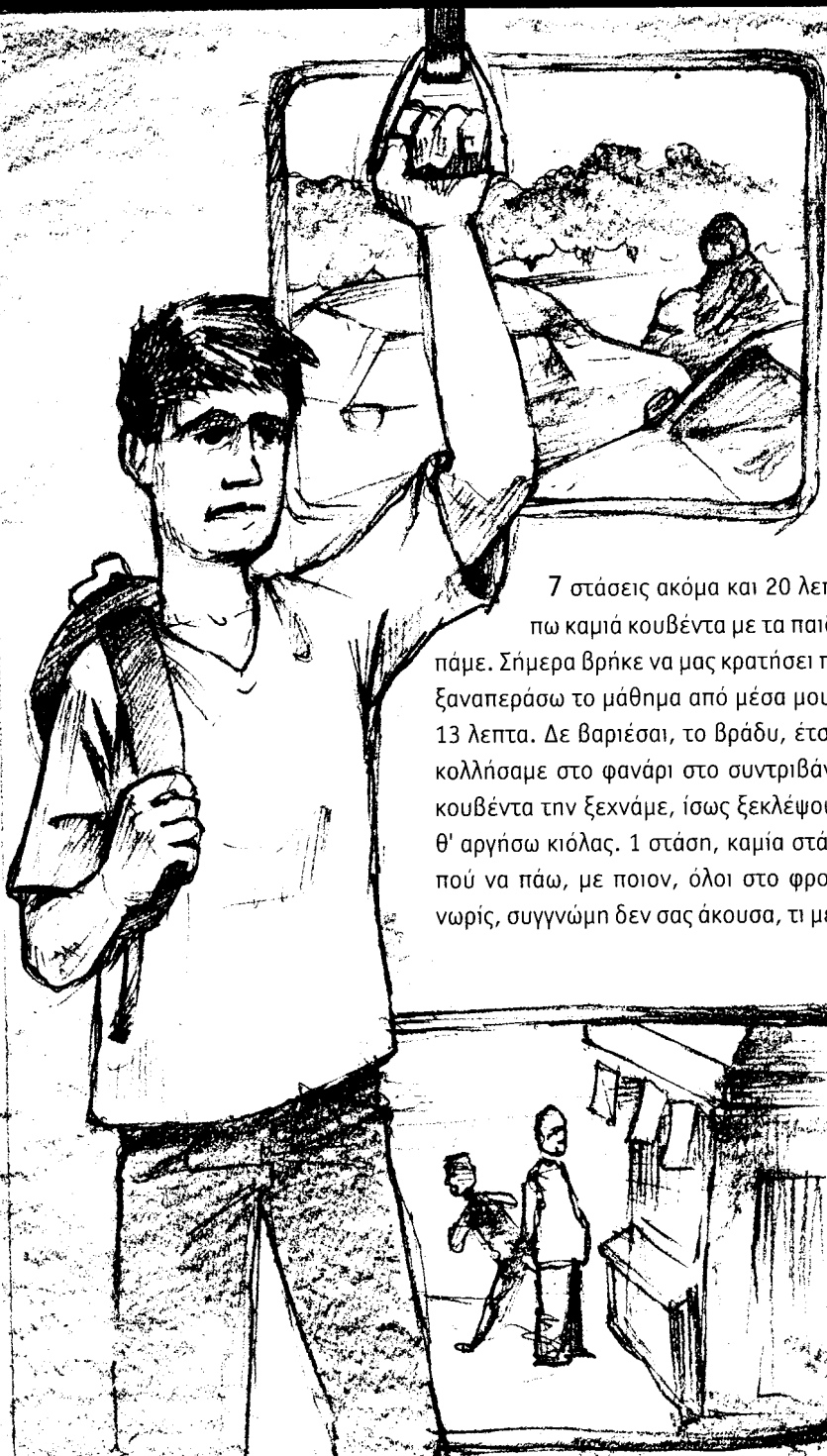
Η πόλη είναι εν δυνάμει τα πάντα

Η κριτική δεν προτείνει επ' ουδενί έξοδο από την πόλη. Στο βαθμό που ό,τι μας ενδιαφέρει δεν είναι ο τόπος, αλλά ο τρόπος μέσα σ' αυτόν, το ενδεχόμενο της φυγής δεν είναι παρά μια αέναη επιστροφή και η λογική της φυγομαχίας, μετάθεση του προβλήματος. Το πραγματικό ταξίδι της ανακάλυψης δεν είναι η αναζήτηση καινούριων τόπων, αλλά ν' αρχίσεις να βλέπεις με καινούρια μάτια. Στα πλαίσια μιας κλειστής κοινωνίας, οι ατομικές ιδιαιτερότητες (ιδίως όταν αυτές συγκρούονται με τις καθεσπνικύες αντιλήψεις) καθορίζουν τις καταστάσεις που το άτομο θα βιώσει και οριοθετούν τους χειρισμούς με τους οποίους αυτές θα αντιμετωπιστούν. Αποποιούμενοι μια παρελθοντολογία που θα μας εγκλωβίσει στην νοσταλγική αναπόληση εξιδανικευμένων μικρών κοινωνιών, προσανατολιζόμαστε περισσότερο στην αναζήτηση γνήσιων ανθρώπινων σχέσεων μέσα στα πλαίσια της συνύπαρξης στον ίδιο χώρο και χρόνο, στο βαθμό που επιτρέπεται η ελευθερία των επιλογών, στο βαθμό που κάθε μονάδα μπορεί και θέλει να υπερασπιστεί την ποιότητα της συντροφικότητας του συνόλου.

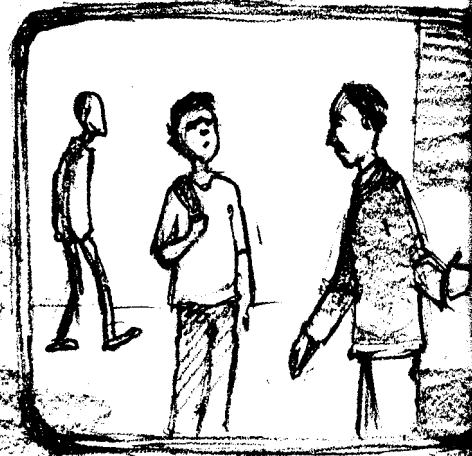
Η πόλη είναι το υλικό που έχουμε στα χέρια μας. Αρκεί να το χρησιμοποιήσουμε γόνιμα για να εκτρέψουμε το προδιαγεγραμμένο πορτραίτο της ζωής μας, για να βρούμε επιτέλους εκείνη την αληθινή μέρα που παράπεσε κάπου ανάμεσα Τρίτη και Τετάρτη. Με μια τέτοια προοπτική, πυροδοτούμε την πόλη με την κατασκευή συμβάντων, που θα μπορούσαν έστω και μια μοίρα να μετακινήσουν τον πλου της αποστειωμένης καθημερινότητάς μας.

Η πόλη με τους αφιλόξενους δρόμους, τις αλλοιωμένες συνοικίες, τα διακοσμητικά πάρκα. Η πόλη, η διαμελισμένη σε ζώνες, με το ασφυκτικό κέντρο, τις νεκρές πλατείες. Οι άνθρωποι με τους δεδομένους ρόλους, το ανένδοτο ωράριο, τα αμπαρωμένα σπίτια και τους καχύποπτους γείτονες. Αυτή η πόλη με τις συμπληγάδες και τους μαραμένους ανθρώπους είναι τελικά το πεδίο, όπου συναντιούνται οι δυναμικές μας για να αποδείξουν πως η πόλη είναι εν δυνάμει τα πάντα ...

7 στάσεις ακόμα και 20 λεπτά. Αν δεν βρούμε κίνηση στο δρόμο, θα προλάβω να πω καμιά κουβέντα με τα παιδιά πριν αρχίσει το μάθημα. 6 στάσεις και 17 λεπτά. Καλή πάμε. Σήμερα βρήκε να μας κρατήσει παραπάνω ο μαθηματικός. 5 στάσεις και 15 λεπτά. Λες να ξεναπεράσω το μάθημα από μέσα μου, έτσι όπως κοιτάω έξω απ' το παράθυρο; 4 στάσεις και 13 λεπτά. Δε βαριέσαι, το βράδυ, έτσι κι αλλιώς δεν προλαβαίνω. 3 στάσεις και 10 λεπτά και κολλήσαμε στο φανάρι στο συντριβάνι. Έπρεπε να το περιμένω. 2 στάσεις και 5 λεπτά. Την κουβέντα την ξεχνάμε, ίσως ξεκλέψουμε 5 λεπτά μετά το σχολάσμα. Όπως πάνε τα πράγματα θ' αργήσω κιόλας. 1 στάση, καμιά στάση, δεν τρέχω, βαριέμαι, βρε λες να μην πάω, αλλά και πού να πάω, με ποιον, όλοι στο φροντιστήριο θα είναι, έπρεπε να το συννενοηθούμε από νωρίς, συγγνώμη δεν σας άκουσα, τι με ρωτήσατε;

ΠΑΤΡΙΩΤΗ

ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΕΙΝΑΙ

ΚΟΙΤΑ ΠΟΣΕΣ

ΚΟΥΡΣΕΣ

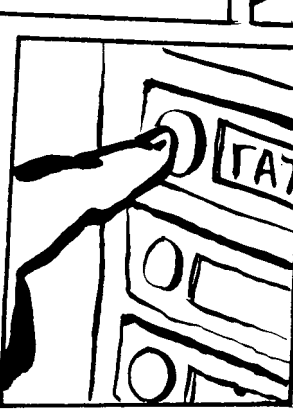
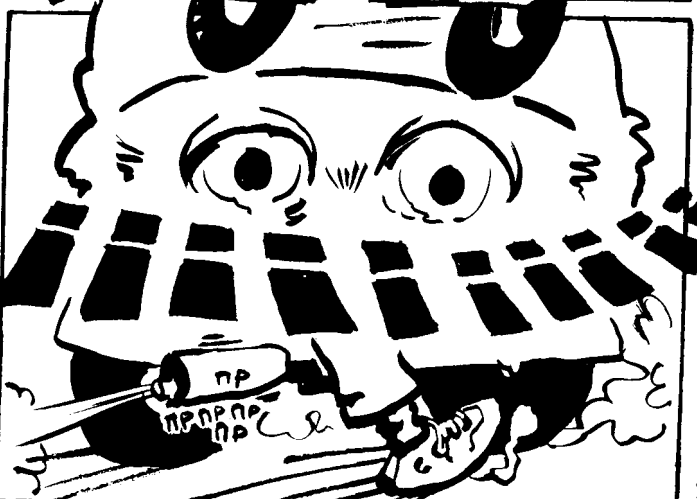
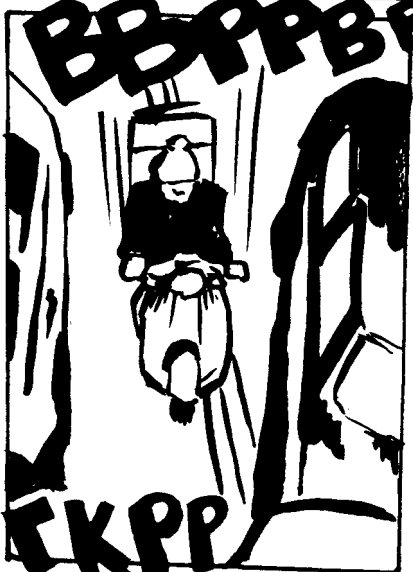
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΔΟΡΙΣΜΕΝΑ

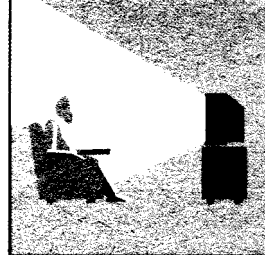
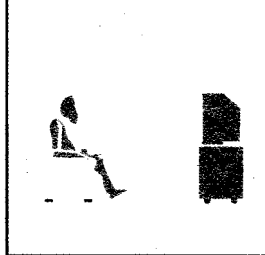
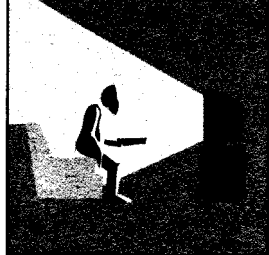
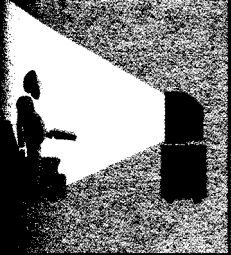
ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΤΗ

ΕΙΝΑΙ ΓΑΙ

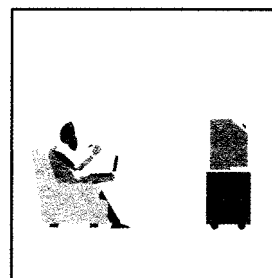
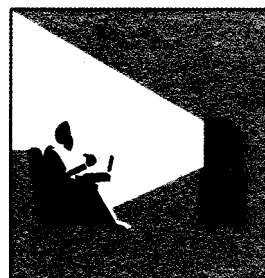
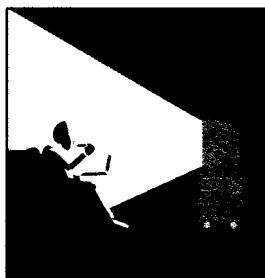
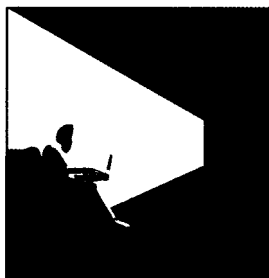
ΘΑ ΜΕ ΠΑΤΗΣΕΙ ΤΟ ΜΟΤΟΣΑΚΟ

Μία απ' όσα, μία χωρίς αλληλεγγύη και δυο μύρες

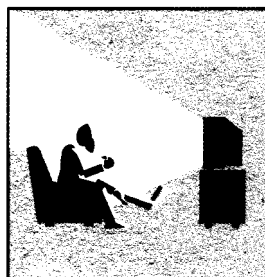
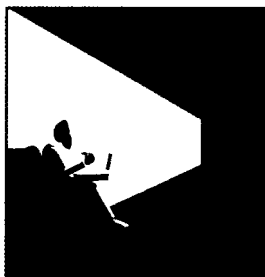
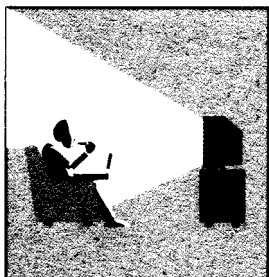

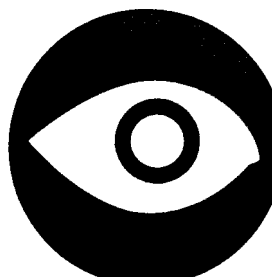
Μάλιστα. Επίθεση τη νύχτα σε σκοτεινό δρομάκι. Τέτοια ώρα έξω καλά να πάθει. Αν έμενε σπίτι της
μα χαρά θα ήταν τώρα. Αν έμεναν όλοι σπίτια τους, θα είχαμε την ψυχία μας.

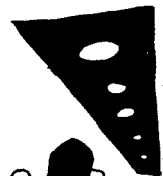
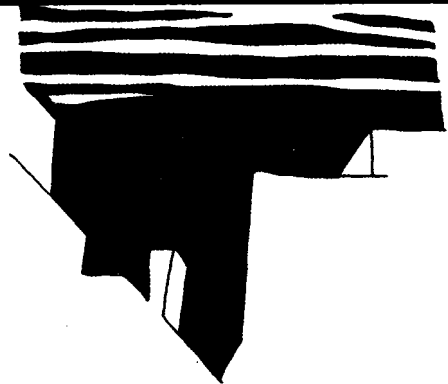
Και ποιος νοικοκύρης άνθρωπος κυκλοφορεί τέτοια ώρα στην πόλη; μόνο αλήτες και ναρκομανείς. Να βάλουν πιο πολύ
αστυνομία στους δρόμους. Να τους ελέγχουν αυτούς που κυκλοφορούν τέτοια ώρα.

Ορίστε! Πάλι ξεπορτίζει η λεγάμενη. Ήθελα νά' ξερα που πάει τέτοια ώρα.

Υπάρχουν τόσες μόνο διαδρομές που μπορώ να επιλέξω.
Αυτή είναι η σύντομη διαδρομή νο 2.
Ναυαρίνο/ Βύρωνος/ Διαγώνιος/ Ηλύσια

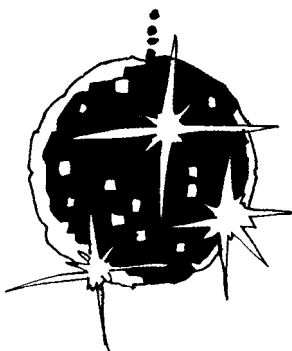
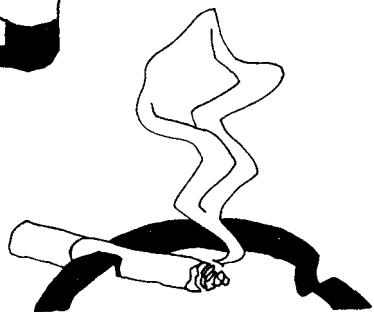
Που πάει όλος αυτός ο κόσμος τέτοια ώρα;

Έμαθα να βλέπω τα μαγαζιά κλειστά, τις κούκλες στις βιτρίνες να περιμένουν το επόμενο πρωί, περπατάω σε δρόμους χωρίς σχολικά, ακούω μαθηματικά απ' το διπλανό φροντιστήριο.

Εγώ κι ο κόσμος γύρω μου ζούμε στην πόλη νο 1. Η πόλη νο 1 σερβίρει νοθευμένα ποτά, ζαλίζεται απ' την εκκωφαντική μουσική, πλένει ποτήρια, βλέπει την πόλη νο 2 μόνο όταν έχει ρεπό.

Αν βάλω στη σειρά όλα τα ποτήρια που έχω πλύνει μέχρι τώρα, θα μπορούσα να ενώσω τη Βούλγαρη με τα Σφαγεία (Διαδρομή 31). Αν τα στήσω το ένα πάνω στ' άλλο, θα μπορούσα να χτίσω τον Πύργο του ΟΤΕ.

Σε 10 λεπτά θα είμαι στο μαγαζί. Το καλό μ' αυτήν την πόλη είναι οτι όλα είναι κοντά.
Το κακό μ' αυτήν την πόλη είναι οτι όλα είναι κοντά.

ΓΑΜΟΤΟ ΤΟ ΞΕΝΥΧΤΗΣΑ ...ΜΠΡΛ... ΠΑΛΙ ...ΜΠΡΛ...

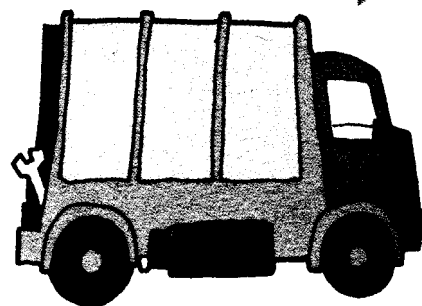
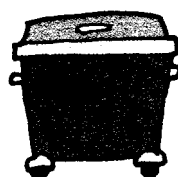
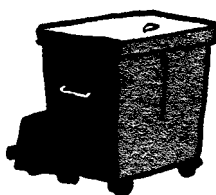
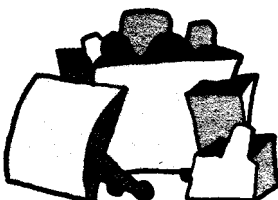
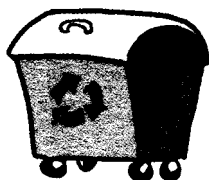
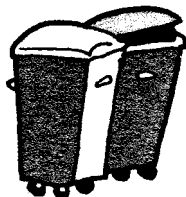
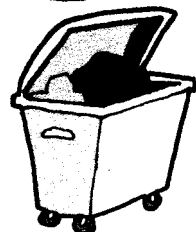
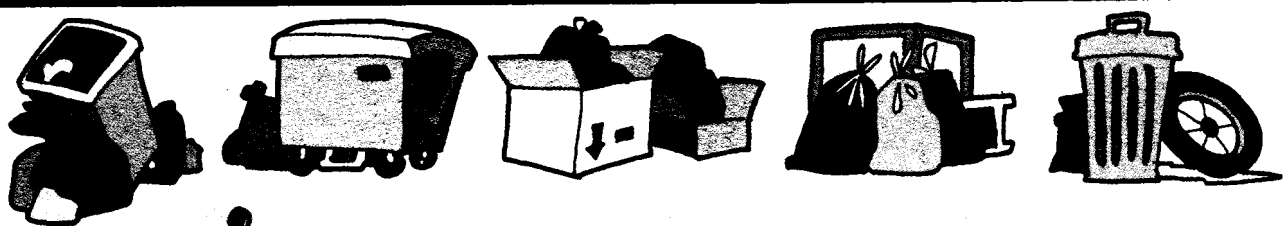
ΞΗΜΕΡΩΝΕΙ
ΡΕ...
ΓΑΜΟΤΟ
...ΜΠΡΛ...

ΤΑ ΣΦΗΝΑΚΙΑ
ΜΕ ΕΣΚΙΣΑΝ

-Ο ΜΑΛΑΚΑΣ-

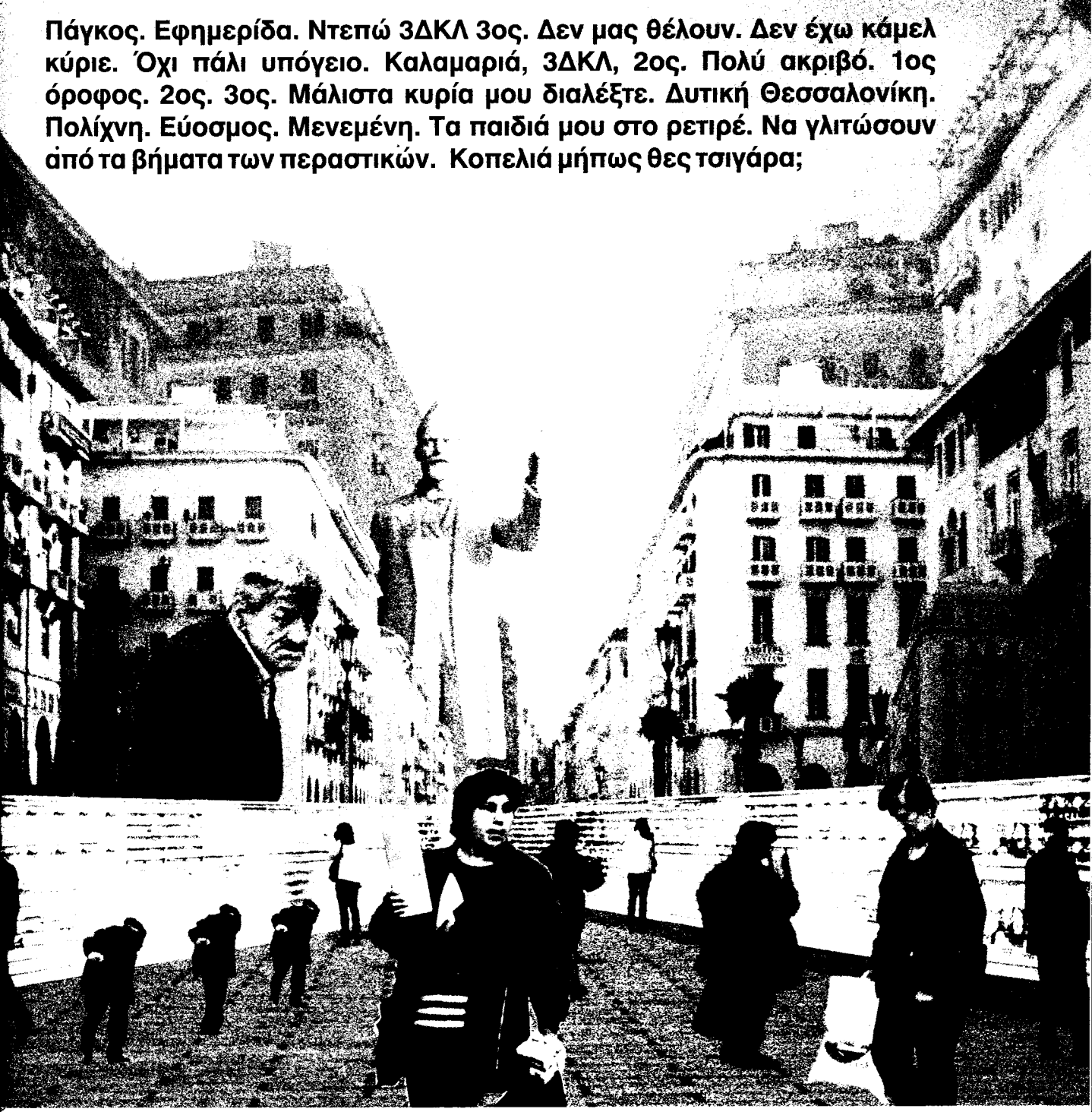
ΠΟΙΟΣ ΤΟ ΕΒΑΛΕ ΑΥΤΟ ΕΔΩ;
ΠΑΛΙ ...ΜΠΡΛ...

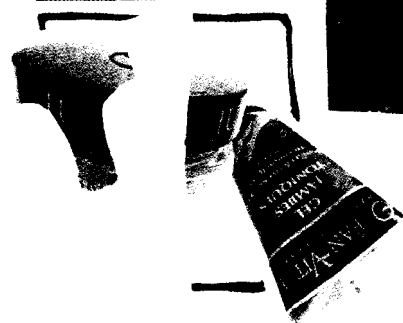
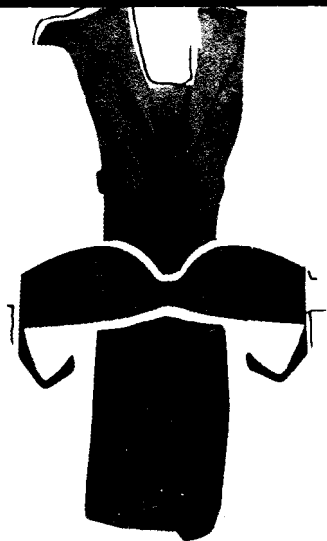

Κάδος 18. Τίποτε ενδιαφέρον. Μόνο ο μεθυσμένος πιτσιρικάς που προσπαθεί να φτάσει σπίτι του. Κάτι έχει αυτός ο κάδος και τους τραβάει, όλο σουρωμένους να παραπατάνε βλέπω εδώ γύρω. **Κάδος 19.** Μια πολυθρόνα σχεδόν καινούργια κι ένα δέμα ρούχα. Εμ βέβαια, 30 κάδους πιο δυτικά, τέτοια πολυθρόνα δεν θα την πετούσε ούτε ο δήμαρχος. Τα πλουσιόπαιδα του κέντρου όμως αλλάζουν έπιπλα κάθε δυο χρόνια. Άσε τα ρούχα ρε Μανώλη, μπας και τα βρει κανένας που τά' χει ανάγκη. **Κάδος 20.** Τίποτα. **Κάδος 21.** Τα συνηθισμένα. **Κάδος 22.** Η κοπελιά σέρνει τη σακούλα με τα σκουπίδια του μπαρ και τρέχει να μας προλάβει. Και κλειστά μάτια να είχα, θα την καταλάβαινα. **Κάδος 23.** Αρχίζουν να στήνουν το παζάρι τους οι άνθρωποι, τι να κάνεις, το μεροκάματο να βγαίνει. **Κάδος 24.** Άντε ρε Μανώλη, 68 κάδοι ακόμα και πάμε σπίτι μας.

Πάγκος. Εφημερίδα. Ντεπώ 3ΔΚΛ 3ος. Δεν μας θέλουν. Δεν έχω κάμελ κύριε. Όχι πάλι υπόγειο. Καλαμαριά, 3ΔΚΛ, 2ος. Πολύ ακριβό. 1ος όροφος. 2ος. 3ος. Μάλιστα κυρία μου διαλέξτε. Δυτική Θεσσαλονίκη. Πολίχνη. Εύοσμος. Μενεμένη. Τα παιδιά μου στο ρετιρέ. Να γλιτώσουν από τα βήματα των περαστικών. Κοπελιά μήπως θες τσιγάρα;

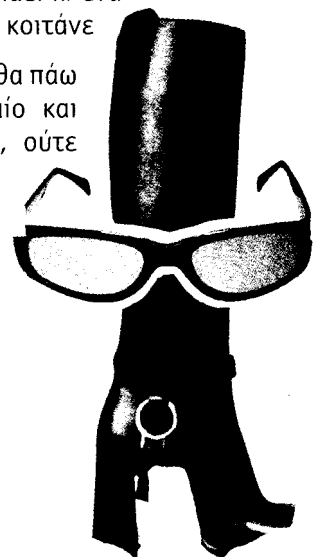

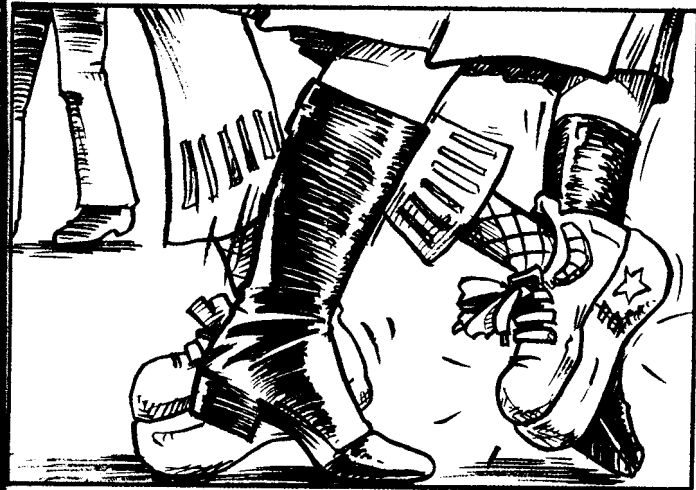
Όχι, δεν θέλω τσιγάρα. Βρε τι πάθαμε, έχει γεμίσει ο τόπος αλλοδαπούς, όλης της γης οι κολασμένοι εδώ βρρίκαν να έρθουν. Ψάχνουν για δουλειά, σου λένε, έχουν κι αυτοί δικαιώματα, σου λένε, κι εμείς κάποτε ψάχναμε για δουλειά αλλού, σου λένε. Κι εμένα ρε τι με νοιάζει;

Άσε που εμείς ούτε κλέβαμε, ούτε είμασταν έτσι βρώμικοι. Εμένα τώρα αυτό που μ' ενδιαφέρει, είναι να βρω ένα παντελόνι που μου πάει κι ένα σουτιέν με ενίσχυση, και θα λάμπω το βράδυ στο club, θα με κοιτάνε όλοι.

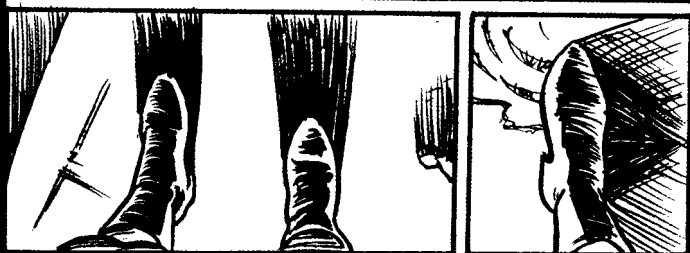
Και για να τους αποφύγω όλους αυτούς, θα πάω στο εμπορικό κέντρο, που είναι ωραίο και καθαρό, και δεν έχει ούτε ζητιάνους, ούτε αλβανούς, και βρίσκεις μέσα ό,τι θέλεις.

Ωπ, αυτή η βιτρίνα σαν να έχει κάποιο ενδιαφέρον. Σιγά ρε κοπελιά, κοίτα και λίγο μπροστά σου.

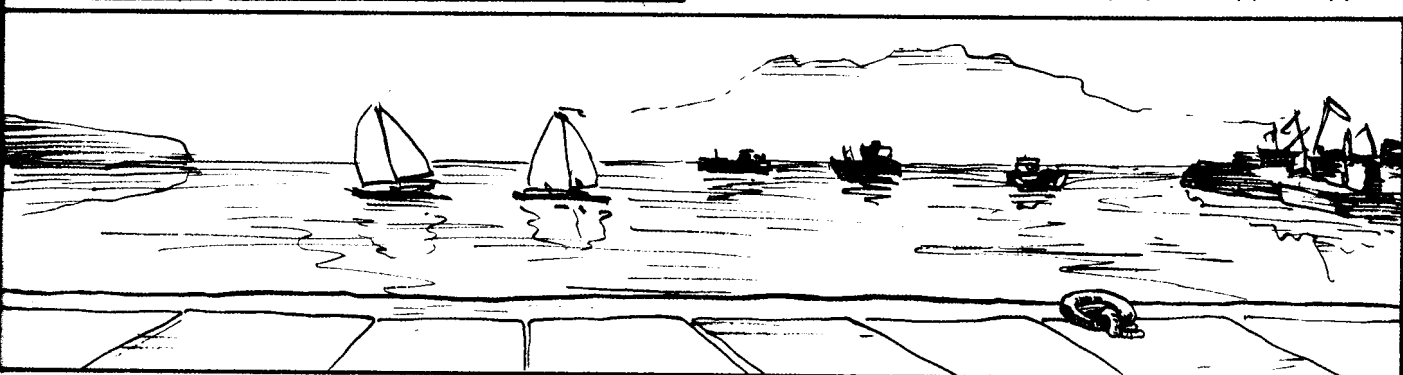
Βιάζομαι να πάω στη δουλειά, έχω αργήσει όπως πάντα. Η τσάντα μου, γεμάτη βιβλία, μου κόβει τον ώμο. Περπατάω με το κεφάλι σκυμμένο, τα μάτια καρφωμένα στις μύτες των παπουτσιών μου. Σηκώνω το βλέμμα μόνο όταν το κρίνω απολύτως απαραίτητο. Δεν αποτυπώνω στη μνήμη μου πρόσωπα, παρά μονάχα κάλτσες και εξωφρενικά τακούνια. Δεν κοιτάζω τίποτε άλλο, το πολύ-πολύ καμιά βιτρίνα. Άλλωστε, σε αρκετούς δρόμους οι βιτρίνες είναι πιο φωτεινές από τον ουρανό, πολλές φορές είναι ακόμη πιο πλατιές, πιο μεγάλες.

Όταν ήμουν μικρή έβαζα δυο τόμους της εγκυκλοπαίδειας «Για σας παιδιά» στο κεφάλι και πήγαινα πέρα δώθε στο διάδρομο με το βλέμμα καρφωμένο μπροστά για να μάθω να περπατάω ίσια.

Σταματάω στη διασταύρωση. Περιμένω να περάσω απέναντι. Παρατηρώ πως κάποιος έχει πατήσει τα μαύρα μου παπούτσια. Ανοίγω την τσάντα μου και βγάζω το βαρύτερο από τα βιβλία που κουβαλάω μαζί μου. Το ισορροπώ στο κεφάλι μου, ισιώνω τους ώμους, τεντώνω τον λαιμό. Ανάβει πράσινο, περπατώ κοιτώντας ίσια μπροστά. Κάπου στο βάθος διακρίνω τη θάλασσα, την πιο ωραία βιτρίνα της πόλης.

Περπατάς στις συνηθισμένες σου διαδρομές μέσα στην πόλη όπως πάνω σε τεντωμένο σκοινί. Το ένα πόδι σε ευθεία γραμμή μπροστά από το άλλο, ενώνεις το σημείο Α με το σημείο Β. Προσέχεις να μην ξεφύγεις από την προκαθορισμένη γραμμή, για να μην πέσεις στο κενό. Οι συνηθισμένες διαδρομές σου, οι διαδρομές όλων σας, φτιάχνουν έναν ιστό που δεν διασχίζει την πόλη, απέχει μέτρα από το έδαφος, επίπεδα από τον αστικό χώρο, στην κάτοψη περνάει απαρατήρητος, στην πλάγια όψη συγχέεται με τα σύρματα της ΔΕΗ.

Φαινομενικά έχεις ένα σκοπό, η διαδρομή σου έχει τέλος, και γι' αυτό έχει και αρχή, συνδέει τον τρίτο με τον πέμπτο όροφο κάποιας πολυκατοικίας, τον δεύτερο όροφο ενός νοσοκομείου με το ισόγειο ενός σχολείου, τον ένατο όροφο κάποιας εταιρείας με το υπόγειο κάποιου μπαρ. Και είναι πάντα ευθεία αυτή η διαδρομή, δεν έχει παρεκκλίσεις, είναι ξεκάθαρη, με ορισμένη χρονική διάρκεια, σπουδαία και τελεία, σε οδηγεί στην τελική κάθαρση, στη λύση της κατάληξης του προορισμού.

Και ταυτόχρονα βρίσκεσαι πάντα εκεί απ' όπου ξεκίνησες, ανακαλύπτεις ότι ποτέ δεν είχες μετακινηθεί ούτε εκατοστό, ότι απλώς περιφερόσουν στους δαιδάλους ενός καφκικού λαβυρίνθου, από τον οποίο έλειπε ακόμα κι αυτός ο πολυπόθητος κατασπαραγμός από το Μινώταυρο στο κέντρο. Ακολουθείς μια κυκλική διαδρομή, άχρονη και άοσμη, χωρίς τέλος και χωρίς λύση, ισορροπείς στα τεντωμένα σκοινιά μιας άλλης πραγματικότητας, που δεν εφάπτεται ποτέ με το επίπεδο της πόλης, δεν περιφέρεται στις πλατείες και στα πάρκα της, δεν έχει αφήσει το στίγμα της σε καμιά από τις γωνίες του αστικού τοπίου.

Κι εγώ, που τόσα χρόνια κινούμαι πίσω σου, πιστά ακολουθώντας τα βήματά σου, όπως μου δίδαξες να μην παρεκτρέπομαι, λέω σήμερα, έτσι γι' αλλαγή, να κάνω βουτιά στο κενό, ν' αφήσω την πεπατημένη του ιστού και να πηδήξω κάτω στην ανέγγιχτη πόλη, αφού έτσι κι αλλιώς δεν υπάρχει κανένα δίκτυ ασφαλείας να διακόψει την πτώση μου. Και με τα εξωγήινα μάτια μου να περπατήσω για πρώτη φορά στους δρόμους της και, βλέποντάς την προσεκτικά για πρώτη φορά, να χαράξω τις νέες διαδρομές μου. Κι εκεί, θα δω όλους αυτούς που σαν κι εμένα τολμήσανε κάποτε τη βουτιά στο κενό - ή που κατέληξαν εκεί γιατί εμποδίζαν την κυκλοφορία της εναέριας πόλης. Με όπλο τα παραμορφωτικά γυαλιά μου, θα δω την άλλη όψη των πραγμάτων, θα κάνω τα απάνθρωπα κτίρια τόπους συνεύρεσης, τους δρόμους των οχημάτων και των οδηγών τους, δρόμους αγώνα και γιορτής, τα επαναλαμβανόμενα σχήματα καθρέφτη που σπάει για να αποκαλύψει την ουσία. Θα βρω το απρόβλεπτο πίσω απ' το δεδομένο, θα δημιουργήσω και θα μοιραστώ, κι αυτή η άσχημη πόλη θα είναι ερέθισμα, έμπνευση και γνώση, θα είναι όμορφη, γιατί θά' ναι δική μας αυτή η πόλη.

Και με την καινούργια γνώση μας, θα δούμε τα πράγματα όπως τα θέλουμε εμείς, θα μικρύνουμε τα μεγάλα, και τα μικρά θα τα τραβήξουμε να μεγαλώσουν, θα δώσουμε μορφή στα σχήματα που εξαφανίζαμε στις κυκλικές διαδρομές μας, θα διαβάσουμε λάθος το χώρο και το χρόνο, κι ίσως μπλέξουμε τις προκαθορισμένες χρήσεις τους. Και σ' αυτήν την επιτέλους αγκαλιασμένη πόλη, την πόλη που από σύμπτωση μόνο έχει το ίδιο όνομα με το εναέριο ομοίωμά της, δουλειά και διασκέδαση θα υπάρχουν χωρίς να μας ορίζουν, τα μαγαζιά και τ' αυτοκίνητα θα κινούνται δίπλα μας χωρίς να μας αγγίζουν, ενώ οι χώροι και οι χρόνοι μας θ' απλωθούν μέσα σ' όλα, δυναμωμένοι απ' τις σχέσεις, τις αναμνήσεις και τις μοιρασμένες εμπειρίες μας.

αλυσοδένω: 1. δένω με αλυσίδες 2. αιχμαλωτίζω

αλυσοπρίονο, το: πρίονι που λειτουργεί με καύσιμο και στο οποίο η κίνηση μεταδίδεται στον οδοντωτό δίσκο με αλυσίδα

αλύτες, οι: Σώμα επιλέκτων ραβδοφόρων στην αρχαιότητα, φρόντιζαν να τηρείται η τάξη καθ'όλη τη διάρκεια των ολυμπιακών αγώνων -πρβλ νεοελληνικό "αλυτάρχης"

αλυτρωτισμός: πολιτική και ιδεολογική κίνηση, με την οποία επιδιώκεται η απελευθέρωση υπόδουλων ομοεθνών με παράλληλη ανάκτηση των εδαφών στα οποία ζουν

λεξικό Μπαρδουνιώτη, σελίς 83

**ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ
ΓΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

ΑΛΥΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΜΑΤ ΚΙ ΟΙ ΑΣΦΑΛΙΤΕΣ

Αυτό το έντυπο δημιουργήθηκε με σκοπό την επικοινωνία. Απλά πράγματα. Από ανθρώπους που θέλησαν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και με τον κόσμο όλο, με τρόπο λίγο πιο άμεσο. Που προτίμησαν να χτίσουν την καθημερινότητά τους γύρω απ' αυτό κι όχι από την κάρτα της Vodafone. Από ανθρώπους που ζουν στις αντιφάσεις τους, δουλεύουν, τρέχουν και αγχώνονται όπως όλοι.

Αυτό το έντυπο συνεχίζουμε να το μοιράζουμε χωρίς αντίτιμο, για να φτάνει ακόμη και σ' αυτόν που δεν θα είχε να διαθέσει το αντίτιμο του κόστους του. Κυρίως όμως γιατί δεν θα θέλαμε ποτέ να βρεθούμε μπροστά στην απόλυτη αμηχανία που γεννά η απόπειρα ανταλλαγής των ιδεών με ευρώ (ανεξάρτητα από τις ενδεχομένως αγνές προθέσεις αυτής της ανταλλαγής).

Όχι, δεν προσπαθώ να σου πουλήσω τίποτε, όχι, δεν διαφημίζω τίποτε.
Πάρ' το λεμε.

Αυτό το έντυπο το μοιράζουμε στο δρόμο για να αποφύγουμε τη διαμεσολάβηση του πάγκου. Κι αυτό έχει σημασία ακόμη κι αν για εκατό χρόνια κανένας περαστικός δεν μας πει το παραμικρό. Τον εκατοστό πρώτο όμως χρόνο, όταν ξανά αυτός ο περαστικός θελήσει να ρωτήσει "τι είναι αυτό το έντυπο ρε παιδιά" θα είμαστε εκεί για να του εξηγήσουμε τα πάντα. Κι αυτό έχει σημασία.

Παρόλα αυτά, όλα τα τεύχη των Ασκήσεων υπάρχουν στο αυτοδιαχειριζόμενο αντιεξουσιαστικό στέκι "Μαύρη Γάτα", Αριστέως και Πολιορκητού, στην Άνω Πόλη, και στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.disobey.net

www.directoy.net